EKİM

Bütün Ülkelerin Proleterleri, Birleşin!

TÜRKİYE KOMÜNİST İŞÇİ PARTİSİ Merkez Yayın Organı

Sayı: 292, Aralık 2013

Haziran Direnişi-2

H. Fırat

(Haziran Direnişi üzerine Eylül ayında verilmiş bir konferansın kayıtlarıdır...)

Haziran Direnişi ve reformist sol

Haziran Direnişi'nde belirgin bir sol hareket damgası var. Sol hemen tüm kesimleriyle direniş içerisinde etkin bir şekilde yer aldı. Buna sosyal demokrat ve ulusalcı kanatlarıyla düzen solu da dahil. CHP yönetimi hareketi geriye çekmeye çalışsa bile, tabanından harekete etkin bir katılım olduğunu biliyoruz. Aynı şekilde reformist ve devrimci demokratik kanatlarıyla geleneksel solun da hareket içinde belli bir yeri ve rolü var.

Yine de gösterdiği çaba ne olursa olsun solun bu katılımı önemli ölçüde bir kendiliğinden sürüklenme sınırlarında kaldı. Denebilir ki sol kendi gücünü alabildiğine aşan genişlikteki muazzam bir kitle hareketinin girdabında sürüklendi. Her beklenmedik hareketliliğe olduğu gibi buna da ancak kendi güç ve olanakları sınırlarında bir tepki verebildi. Hareketin çapı kadar solun genel hazırlıksızlığı da düşünüldüğünde bu sonuç şaşırtıcı değildir.

Sol açısından ikinci önemli nokta, reformist sol önderliklerin hareketi geriye çekmeye yönelik tutumlarıdır. Herşeye rağmen reformist solun hareketi etkilemeye yönelik bazı imkanları vardı ve bunların başında Taksim Dayanışması geliyordu. Hemen tüm sol parti, örgüt ve kitle kuruluşlarını kapsayan Taksim Dayanışması, yine de yürütmesi üzerinden reformist solun denetiminde bir yapı idi. Buradan oynanan rolün ise olumsuzdan da öteye olduğunu biliyoruz.

Reformist sol Haziran Direnişi'nin gücü ve ağırlığı karşısında adeta ezildi. Bu çapta bir hareket ifade uygunsa reformist solun tepesini tutanların soluğunu kesti. Bu hareketin yükünü ve siyasal sonuçlarını kaldıramayacaklarını düşünerek, her yoldan hareketi geri çekmeye ve bir an önce de bitirmeye baktılar. Her safhada ve her bakımdan! Barikatları kaldırmaktan tutunuz da flamaları kullanmamaya kadar. Taksim Alanı'nda kürsü kurmuş, alanı tutan devrimci akımlarla kendi aralarına mesafe koymaya kadar... Alanda ve dolayısıyla barikatların arkasında yer almak yerine parka, dolayısıyla kendilerince daha korunaklı bir alana çekilmeye kadar... Tayyip Erdoğan'ın kaba ve küstah tehditleri karşısında alınan teslimiyetçi tutuma kadar... Özetle hareketi her safhada geriye çekmeye çalıştılar.

Daha en baştan Taksim Alanı'nın işgaline, orada barikatların kurulmasına karşılar. Kurulmuş barikatların kaldırılmasını istiyorlar. Devrimci kimliğin ve şiarların etkin bir şekilde öne çıkmasına karşılar vb... Tayyip Erdoğan ile yapılan görüşmedeki tutumları ayrıcı ibret vericidir. Büyük umutlar bağladıkları bu görüşme sonrasında

kamuoyunu ve kitleleri yanıltan, açıkça aldatan açıklamalar yaptılar. Bu görüşmede başbakanın tehdit ve hakaretlerine maruz kaldıkları halde bunu başlangıçta gizlediler. Görüşmeden çıktıktan sonra olup bitenleri olduğu gibi açıklayacaklarına, görüşmeye çağrıldıklarını ama tehdit edildiklerini, bu tehditi tanımadıklarını kamuoyuna ve kitleler ilan edeceklerine, tam tersine, işin içyüzünü gizleyen, kitleleri yanıltan şeyler söyleyebildiler. İçlerinden bazıları istemler konusunda hükümetin duyarlılık göstereceğini bile söyleyebildi. Ve en önemlisi, Taksim Alanı'na döner dönmez başbakanın verdiği ültimatom doğrultusunda işgalin bitirilmesini, barikatların ve çadırların kaldırılmasın, sembolik bir tek çadırla yetinilmesini isteyebildiler. Tayyip Erdoğan'ın tehditleri doğrultusunda ve onun verdiği 48 saatlik süre zarfında!.. Bütün bunlar utanç vericidir ama tümüyle gerçektir. Ve bunu yapanlar, şu veya bu reformist hareketin içinde bulunan ve onlar adına belirli kurumların tepesinde bulunan kimseler. Sözkonusu reformist hareketlerin bunlar üzerinde açık, yakın ve yönlendirici bir denetimi var. Ve onun gerçekleşme biçimi işte tamı tamına bu! Önderlik planında hakim politikalarıyla reformist solun tablosu işte böyle!

Bu sınırlarda bir hareketin bile sorumluluğunu almaktan korkan bir reformist sol hareket gerçeğimiz var. Hareketin sorumluluğunun taşındığı ve dolayısıyla kararların alınacağı zeminlerde tüm kesimleriyle reformist solun son derece geri, korkak, çekingen bir tavır aldığını biz bütün açıklığı ve somutluğu ile sürecin toplamı üzerinden biliyoruz. Özellikle de hemen tüm sol parti, grup ve kuruluşların temsil edildiği Taksim Dayanışması'ındaki tablo üzerinden.

Reformist hareketin tabanındaki militanlar direniş içinde olumlu bir rol de oynamış olabilirler. Geniş bir inisiyatifle hareket etmiş, eyleme bir yön ve soluk kazandırmaya katkıda bulunmuş da olabilirler. Ama burada önemli olan reformist solun merkezi politikalarıdır; Haziran Direnişi'nin gelişimine nasıl yaklaştığı, hareketi nereye götürmek istediğidir. Bütün maddi verilerden biliyoruz ki, reformist sol burada hareketin çok gerisinde bir tutum içinde olmuştur. Barikatların kaldırılmasını istiyor, Gezi Parkı'ndaki kitle buna karşı çıkıyor. Çadırların kaldırılmasını istiyor, aynı kitle buna karşı çıkıyor. İlk forum önerisi ve dolayısıyla girişimi de bunun üzerine direniş yanlısı devrimcilerden geliyor, bunu kitlelere soralım deniliyor. Forum pratiği ilk olarak böyle gündeme geliyor. Barikatların ve çadırların kaldırılıp kaldırılmayacağına kitle karar vermelidir diyor komünistler ve devrimciler, ilk forum tam da direnişin merkezinde böylece gerçekleşiyor. Gezi direnişçisi kitle bu ilk forumda çadırların kaldırılmasın karşı çıkıyor ve direniş kararlılığı sergiliyor. Reformist sol ve HDK solu bunun karşısında çaresizce geri çekiliyor. Her iki reformist blokun tavrında esasa ilişkin herhangi bir farklılık yok.

Burada dikkate değer olan, solun büyük bir bölümünün direnişe katılan sıradan kitlenin gerisinde olması ya da kalmasıdır. Kitle direnme kararlılığı içerisinde, Tayyip Erdoğan'ın tehditlerine pabuç bırakmama isteğinde. Barikatların ve çadırların korunmasından yana. Bunun sonuçlarından korkan, bunun umutsuz bir vaka olduğunu, bu direnişi bir an önce bitirmenin en hayırlı iş olduğunu dile getiren ise büyük bir bölümüyle solun kendisi. Dayandıkları argümanın özü şuydu: Direnişi daha fazla sürdürebilmek şansı yok, bu imkan ve kapasiteden yoksunuz. Hükümet üzerimize gelir de direniş ezilirse, kötü bir yenilgi almış oluruz. Oysa kazanacağımızı kazandık, işi daha fazla uzatarak bunu riske atamayız. Kendi öz irademizle direnişi sona erdirirsek bu onurlu bir çekilme olur, bizi kazanımlarımızı riske sokacak bir akıbetten korur, vb...

Bu argümanın pratikte yerle bir olduğunu biliyoruz. Direnme, çadırları koruma, Tayyip Erdoğan'ın küstahça ültimatomlarına pabuç bırakmama kararlılığı gösterildi. Buna rağmen vahşi bir saldırı oldu; ama tam

da bu saldırı, 15-16 Haziran'da hareketi yeniden ülke çapında büyüttü, saldırıya karşı öfke başta Taksim olmak üzere tüm ülkede alanlara taştı. Adeta 31 Mayıs patlaması tekrarlanmış gibi oldu. Bütün ülke yeniden ayağa kalktı. Bu birkaç gün sürdü ve böylece hareket çadırları, pılı-pırtıyı toplayarak değil fakat direnerek geri çekilmiş oldu. Tabii ki hareket bir yerde geri çekilecekti. Böyle hareketler bir yerden sonra yorulur, daralır ve gide gide ya yenilir ya sönümlenir. Haziran Direnişi yenilmedi; direnerek ve böylece moral gücünü koruyarak geri çekildi. Ve bu da, tıpkı hareketin patlak vermesinde olduğu gibi, bir bakıma kendiliğinden oldu.

Haziran Direnişi bugünkü yönetimleriyle işçi ve kamu çalışanları sendikalarının nasıl bir hiç olduklarını da bir kez daha gözler önüne serdi. Direnişin en sıcak, en etkili haftasının üzerine gelen 5 Haziran eylemi, bunu çok somut olarak gösterdi. Direnişin oluşturduğu muazzam atmosfere ve onca olanağa rağmen 5 Haziran eylemi sendikalar payına gerçek bir fiyasko örneği oldu. Bugünün Türkiye'sinde sendikal hareket gerçekte bir hiçtir; DİSK ve KESK üzerinden bunun dolaysız sorumluluğu ise bir kez daha reformist sola aittir.

Haziran Direnişi bir bütün olarak reformist solla çok işimiz olduğunu bir kez daha göstermiş oldu. İP ile TKP tarafından temsil edilen ulusal cumhuriyetçi solla, HDK çatısı altında birleşmiş demokratik cumhuriyetçi solla, bu iki kanattan tonlar taşıyan reformist solun geri kalanıyla... Ve elbette bunları etki altında tutan düzen soluyla ve bunlardan ayrı düşünülemeyecek olan çürümüş sendika bürokrasisiyle... Bu, TKİP IV. Kongresi'nin de temel önemde bir saptamasıdır ve Haziran Direnişi, bu görevin, reformist solun üstesinden gelebilmenin, olağanüstü önemini bir kez daha bütün açıklığı ile ortaya koymuştur. Türkiye'de devrim mücadelesini ileriye taşıyabilmek, her biçimiyle tüm bu reformist barikatların üstesinden gelebilmekle sıkı sıkıya bağlantılıdır. Bu, Haziran Direnişi'nin en önemli derslerinden de biridir.

Haziran Direnişi ve Kürt hareketi

Kürt hareketi Haziran Direnişi karşısında önyargılı, öngörüsüz ve tutarsız bir tutum sergiledi. Solda mazur göstermeye çalışanlar olsa da gerçekte bu kaba tutarsızlığın haklı ve anlaşılabilir bir nedeni yoktu. Herşey bir yana, direnişin patlak vermesinde bizzat bir BDP milletvekilinin sembolik bir rolü vardı ve kendisi bununla hala da övünmektedir. Bu durumda direnişe karşı daha başından bu önyargı, bu akıl almaz güvensizlik, anlaşılır şey değildi.

Kürt basınında köşe sahibi bazı kimseler daha ilk günden itibaren harekete Ergenekon oyunu damgasını vurdular. Bu AKP ile aynı ağzı kullanmaktı ve bunu yapanların siyasal kimliklerine bakıldığında bu şaşırtıcı da değildi. Bu gerici söylemi Sırrı Sakık, Ahmet Türk gibi parlamenterler sürdüler. Dahası işi açıktan hükümete kalkan olmaya kadar vardırdılar. Kürt hareketinin ilerici kanadının şaşaladığı, sessiz ve edilgen bir kuşkuculuk içerisinde hareket ettiği günlerde, hareketin gerici kanadı sesini yükseltti ve kamuoyu önünde öne çıktı. Basında ve parlamentoda bunu yapanlar tam da Kürt burjuvazisinin temsilcileriydi.

Haziran Direnişi bir patlamanın ürünü idi ve bunun nasıl bir patlama olduğunu kestirmekte fazlaca bir güçlük yoktu. Sonuçta Kürt hareketi hayatın içinde, kitlelerle geniş bağları var. Haziran Direnişi gerçekliğini anlamada birçok imkana sahip. İstanbul'da patlak verip Türkiye'nin dört bir yanına yayılan bir hareketin içinde çok farklı siyasal eğilimler, bu arada ulusalcıların da olmasından daha doğal ne olabilirdi? Politikada büyük deneyim sahibi Kürt hareketi için bunu anlamak o kadar zor muydu? Haziran Direnişi tüm görkemiyle sürüyorken tutup onu Ergenekon'un bir oyunu sayarak AKP ağzı ile konuşanların, bunu neden yaptıklarını anlamakta bir güçlük yoktu. Şaşırtıcı olan, hareketin ilerici kanadının açıklıktan yoksun, belirsiz, tutarsız, çelişik ve tereddütlü tutumlarıydı.

Buradaki zaafiyeti koşullandıran ana etken, "çözüm süreci" adı altında AKP hükümetiyle girilen angajmandır. Kürt hareketinin bu angajmanı, AKP hükümetini sarsan görkemli bir kitle hareketine uzun süre mesafeli durmasının gerisindeki ana nedendir. Demek istiyorum ki, Kürt hareketininki basitçe gerçeği görememek değildir. Girdiği o yönelimin yarattığı bir handikaptır sözkonusu olan. Ya "çözüm süreci" adı altında hükümetle girilen o aldatıcı ilişkinin kopmasını göze alacaktı, ya da Haziran Direnişi'nin gerçek niteliğini, gücünü ve sunduğu çok önemli olanaklarını görmezden gelecekti. Yaptığı ikincisi oldu.

Oysa Haziran Direnişi Kürt sorununun gerçek çözüm yolunun nereden geçtiğini pratikte göstermiş oldu. Birleşik mücadele içerisinde birbirini anlamanın, birbirinin kimliğine ve istemlerine saygı duymanın, birbirini desteklemenin, giderek de bir birleşik mücadele örmenin, bu mücadele içinde birleşip kaynaşmanın ne demek olduğunu mücadele pratiği içinde ortaya koydu. Direnen kitlelerin bir kesimi ilk kez olarak Kürdistan'daki direnişe bu denli açık ve eylemli biçimde sahip çıktılar. Kürdistan'daki mücadele ile kendi mücadeleleri arasında politik ve duygusal bağlar kurdular. Binlerce kişi anında "Diren Lice, Kadıköy seninle!" sloganlarıyla yürüdü. Ve Kadıköy dediğiniz, direnişin İstanbul'daki merkez üslerinden biriydi.

Özetle Haziran Direnişi mevcut Kürt politikasının açmazı kadar Kürt sorununun uzun vadede soluklu çözümünün yolunu da gösterdi. Ancak birleşik bir mücadele pratiği içinde her türden önyargının yıkılıp aşılabileceğini, gerçek bir birleşme ve kaynaşmanın ancak bu yolla gerçekleşebileceğini, böylece de sorunun sağlıklı ve kalıcı çözümünün yolunun açılabileceğini gösterdi.

Haziran Direnişi aynı zamanda Kürt hareketinin o heterojen sosyal-siyasal karakterine de ayna tutmuş oldu. Kürt burjuvazisinin temsilcileri durmadan direnişe kara çaldılar. Sırrı Sakık en son ana kadar AKP ağzı ile konuşmaya devam etti. Böylece Kürt gericiliğinin ulusal hareket içindeki gücünü de gösterdi. Kürt hareketinin sol kanadının temsilcisi sayabileceğimiz BDP eş başkanı direnişten aylarca sonra hala, biz hareketin kendisine değil oradaki Ergenekoncu ve ırkçı kesime karşıydık, diyor. Hareket içinde ulusalcı solun olduğu bir gerçek, ama onu tutup Ergenekoncu ve ırkçı olarak tanımlamak dayanaktan yoksun bir öznel tutumdur. Solun ulusalcı kesiminin Kürt hareketine karşı önyargılı, hatta İP örneğinde olduğu gibi düşmanca bir tutum içinde olduğu bir gerçektir. Ama öte yandan Kürt hareketinin bu türden politikalar ile ulusalcı solun önyargılarını pekiştirdiği de bir başka gerçektir. Nitekim ulusalcı solun politikasına yön verenler Haziran Direnişi karşısındaki mesafeli tutumundan hareketle Kürt hareketine karşı demagojik söylemlerini sürdürebildiler. Tam da Kürt hareketi saflarında AKP ağzıyla konuşan kişilerin tutumlarını kendilerine dayanak yaparak... Bundan hareketle Kürt hareketini AKP'nin yanında ve yedeğinde göstermeye çalışarak...

Oysa Türkiye'nin devrimcileri gönül rahatlığı içinde direnen kitlelere, işte görüyorsunuz, mazlum bir ulusun politik temsilcileri olarak Kürt yurtseverleri de sizinle aynı saftalar, ortak istemler uğruna birlikte mücadele ediyorsunuz diyebilmeliydiler. Kürt hareketi yanlış politik tutumuyla bunu diyebilmek olanağını en azından zora soktu. İmralı ve Kandil'den müdahale edilene kadar BDP yöneticileri bir çift düzgün cümle bile kuramadı Haziran Direnişi lehine.

Sorunun bir başka yönü daha var. Taksim'i işgal eden topluluğun yüzde 15'i oyunu BDP'ye verdiğini söylüyor, bazı anketlerden yansıdığı kadarıyla. Buna bir de daha solda olanları, harekete siyasal sınıf bilinci üzerinden katılan Kürt emekçilerini katınız. Bu, büyük kentlerdeki Kürt emekçilerinin harekete etkin biçimde

katıldığını da gösteriyor. Kürt hareketinin yaşadığı bocalamaların bu düzeyde bir katılımı engelleyemediği görülüyor. Bu da son derece anlaşılır bir durumdur. Her büyük toplumsal patlamada sonuç farklı olmayacaktır. Türkiye'nin büyük kentlerinde sol siyasal eksenli gelişebilecek her hareket birleşik mücadele dinamiği demektir ve kaçınılmaz bir biçimde Kürt emekçilerini de saflarına çekecektir. Üstelik geniş kitleler halinde.

Kürt hareketinin bugünkü zengin sosyal bileşimi aynı zamanda onun zayıflığıdır. Zira ulusal kimlik üzerinden gelen bu zengin sosyal bileşim, aynı zamanda ulusal ortak paydanın en alt noktadan, en geri çizgiden kurulması anlamına gelir. Hareketin mevcut ulusal reformist kimliği aynı zamanda buradan gelmektedir. Sınıflar mücadelesinin, Haziran Direnişi türünden kitle hareketlerinin basıncı altında bu heterojen yapı kaçınılmaz bir biçimde ayrışacaktır. Bir kesim devrimcileşirken, öteki bir kesim daha açık biçimde düzen saflarına kayacaktır. Ve bu ayrışmayı belirleyen temelde sınıfsal konumlar, çıkarlar ve buna dayalı tercihler olacaktır.

Bu süreçte HDK'nın tutumu gerçek anlamıyla bir iflas pratiği olmuştur. HDK güya Türkiye'deki toplumsal dinamikleri kucaklayan ve Kürt hareketi ile birleştiren bir oluşum olacaktı... Ama tam da buna elverişli bir hareket karşısında HDK'nın kendisi de Kürt hareketiyle o aynı zaafiyeti yaşadı. Bu ise HDK'nın Türkiye'deki toplumsal dinamikleri kucaklayan genel bir şemsiye değil, fakat yalnızca Kürt hareketinin bir uzantısı, kişiliksiz bir eklentisi olduğunu gösterdi. Hatayı Kürt hareketi yaptı, eklentisi durumundakiler ise bunu paylaştı. Kürt hareketinin izlediği politikaların bir uzantısı olmanın yolaçtığı bir kaçınılmaz akıbet oldu bu. İçlerinden bazıları bunun sıkıntısını duysalar da, sonuçta kimse bu tutumun dışına çıkmadı. Bu da daha baştan, daha bir ilk önemli sınavda, HDK'nın politik ve moral iflası demek oldu.

Haziran Direnişi ve parti

Haziran Direnişi ve parti sorununa öncelikle partinin doğrulanan görüş ve öngörüleriyle başlayacağım. Bunların başında yeni tarihsel döneme ilişkin değerlendirme var ve bunun üzerinde yeterince durmuş bulunuyorum. Burada buna temel önemde bir ikinci nokta olarak, bu değerlendirmeden çıkarılan siyasal-örgütsel sonuçları eklemek istiyorum. IV. Parti Kongresi'nin "Devrime hazırlanıyoruz!" şiarı, bu sonuçların en özlü bir ifadesi olmuştur. Hazırlıklı olacaksınız ki, olaylar patlak verdiğinde rolünüzü etkin biçimde oynayabilesiniz. Tunus ve Mısır'daki halk hareketleri bize bunun olağanüstü önemini göstermişti, Haziran Direnişi kendi yönünden bunu tamamlamış oldu. Devrime bugünden hazırlanmanın belirleyici önemine özel vurgu, partinin Haziran Direnişi üzerinden de doğrulanan ikinci öngörüsü olmuştur.

Bir üçüncüsü, inisiyatifli yerel çalışmaya yapılan özel vurgudur. Parti yıllardır geniş ve etkin bir inisiyatifle çalışan yerel örgütler olmaksızın, etkin bir siyasal çalışma ve mücadelenin yürütülemeyeceği sorunu üzerinde duruyor. Haziran Direnişi bize, etkin, geniş inisiyatife dayalı, her açıdan donanımlı yerel örgütler ve önderlikler yaratamadığımız sürece, böylesine büyük toplumsal patlamalarda etkin bir rol oynamak şansına da sahip olamayacağımızı somut olarak göstermiş oldu. Böyle durumlarda olaylar o kadar hızlı gelişir ki, siz bir kentin kendi içinde bile alt bölgelere önderlik etmekte belirgin biçimde zorlanabilirsiniz. Hele de bu konuda illegal devrimci bir parti olmaktan gelen anlaşılabilir güçlükleriniz de varsa. Bunun üstesinden birçok bakımdan kendine yeterli inisiyatifli yerel örgütlerle gelinebilir ancak. Nitekim bu başarıyı kısmen gösteren yerel örgütlerimiz var, ama olaylar karşısında şaşkınlığa düşen, başlangıç anında edilgenlik içerisinde kalan yerel örgütlerimiz de var. Hızla gelişip yayılan kitlesel patlamalara müdahale edebilmede geniş ve yaratıcı bir inisiyatife dayalı yerel

önderliklere sahip olabilmenin çok özel önemi, Haziran Direnişi ışığında çok daha açık biçimde ortaya çıkmıştır.

Bir dördüncüsü, çok temel bir teorik gerçeğe, partinin dünya görüşünün sınıf özüne ilişkindir. Sözkonusu olan işçi sınıfının toplumsal mücadeledeki belirleyici konumu ve rolüdür. Sınıftan kaçış Türkiye solunun neredeyse ortak davranışı olduğu için partinin bu konudaki farklı konumu özellikle önem taşımaktadır. İşçi sınıfının hareket içinde etkin bir biçimde yer almadığı her durumda, hareket sağlıklı bir ayrışmaya uğrayamaz ve dolayısıyla da devrimci bir gelişme rotasına giremez. Bunu Tunus ve Mısır halk isyanlarından sonra Haziran Direnişi üzerinden de tüm açıklığı ile görmüş olduk. Kapitalist bir ülkede heterojen bir toplumsal hareketi ancak işçi sınıfı sağlıklı bir iç ayrışmaya uğratabilir ve ileriye taşıyabilir. Tüm sağlıksız öğeleri, yapısal olarak burjuva sınıf düzenine bağlı ya da ona eklemlenmiş kesimleri hareketin dışına iter, tersinden emekçileri ve ezilenleri daha ileri bir çizgide mücadeleye bağlar. Bu, hareketin heterojen bileşimden gelen zenginliğini ortadan kaldırmaz. Ama onu sağlam ve sağlıklı bir eksene oturtur. Bunu bu toplumda yapabilecek biricik sınıf işçi sınıfıdır. Küçük-burjuvazi, hele de onun iyi halli kesimleri, genellikle altı üstle uzlaştırma, emekçi katmanlar ile burjuva katmanlar arasında ortayı bulma çizgisinde hareket ederler. Bu onların o kendi toplumsal konumlarının, sınıfsal karakterlerinin en doğal sonucudur. Onların önderlik ettiği bir hareket doğası gereği kurulu düzenin temellerine yönelmez. Bunu anlamak için bu sınıfsal tutumun politik ifadesi olan reformist sola bakmanız yeterlidir.

"Parti, sınıf, devrim!" şiarı içerisinde anlamını bulan bir başka nokta daha var. Eğer işçi sınıfı harekete katılabilecek bir etkinlik ya da inisiyatif içinde değilse, devrimci durumlar devrime bile dönüşemiyor, değil ki devrimin zaferine. İşçi sınıfının böyle bir rol oynamadığı bir durumda, küçük-burjuvaziden neredeyse burjuvazinin üst katmanlarına kadar çok geniş kesimler bu türden hareketlerle bir biçimde kesişebiliyorlar, kendilerine bir yer bulabiliyorlar. Hareket devrime büyümek bir yana doğası gereği buna yönelik dinamikleri dizginleyen bir çizgide kalıyor. Oysa sosyal karakterin, sınıf ekseninin önplana çıktığı bir harekette bu böyle olmaz. Burjuva katmanlar harekete katılmak bir yana, açık, net ve kararlı bir tutumla hareketin dışına düşer, dahası karşısına geçerler. Tersinden de ama, işçi sınıfı etrafında kümelenmeye potansiyel olarak hazır kesimler, eğer sınıf gerçekten etkin bir inisiyatif gösterebiliyorsa, daha bir güvenle hareket içinde ve dolayısıyla işçi sınıfı hareketi ekseninde yer alırlar. Toplumsal patlamaların devrime doğru büyüme potansiyeli de böylece açığa çıkar ve gerçeğe dönüşmek olanağı bulur.

Partinin öngörülerinin doğrulanmasının son bir örneği olarak, Kürt meselesindeki değerlendirmelerini hatırlatmak istiyorum. Birleşik mücadelenin anlamı, önemi ve sonuçları konusunda partinin söylediği herşey Haziran Direnişi'nin pratiğinde sınanmış ve doğrulanmıştır. Birleşik mücadelenin yolunun nereden geçtiği ve bunun ne tür sonuçlar yarattığı açıklıkla görülmüştür.

Elbette devrimci bir parti için başarılı öngörülerde bulunmak hiçbir biçimde yeterli değildir. Önemli ve belirleyici olan, bu öngörülere uygun bir hazırlık içerisinde olabilmek ve günü geldiğinde buna uygun bir pratik inisiyatif gösterebilmektir. Buradan bakıldığında partimizin pratiği başarısızdır. Ama bugünün koşullarında ve hareketin muazzam çapı karşısında bu sonuç çok da şaşırtıcı değildir. Önemli olan, bundan sonrası için bundan gerekli sonuçları çıkarabilmek, Haziran Direnişi'nin derslerinden en iyi biçimde öğrenebilmektir.

Etkin ve dinamik yerel örgütler ve hele de önderlikler, başarılı olabilmenin zorunlu koşuludur ve bu parti payına çıkarılması gereken derslerin ilkidir. Bu türden hareketlerde etkin bir rol oynamak tümüyle yerel örgütlerinizin ne durumda olduklarıyla sıkı sıkıya bağlantılıdır. Haziran

Direnişi'nden sonra, inisiyatifli yerel örgütler ve önderlikler sorununa, yerel çalışma ve mücadele görevlerine artık yeni bir gözle bakmak zorundayız.

İkincisi, kitlelere eylem içinde önderlik yeteneğidir. Propaganda-ajitasyon, düzenli ve sistemli seslenmeler, her dönem için önemli ve gereklidir. Ama asıl yapılması gereken kitlelere eylemli önderliktir. Her parti örgütünün ve her kadronun bu bilinçle, bu ruh haliyle ve bu pratik hazırlıkla, bu yetenekle donanmasıdır. Ancak kitlelere önderlik etme yeteneği olan, bu inisiyatifi gösterebilen kadrolara sahip olan partiler, harekette etkin bir rol oynayabilir. Haziran Direnişi bunu bize açık olarak bir kez daha göstermiş oldu.

Öte yandan Haziran Direnişi, kitle mücadelesinin kalıplara gelemeyeceğini, her yeni kitle hareketinin ortaya yeni biçimler, yeni özellikler çıkarabileceğini gösterdi. Bir marksistin görevi, her türlü mücadele biçimini bilmek, tanımak ve anlamaktır. Yanısıra mücadele biçimlerinin kitle hareketine empoze edilemeyeceğini, bunların bizzat kitle hareketinin kendi dinamizminden, kitlelerin kendi inisiyatifinden çıkacağını bilip gözetmektir. Eğer siz her türlü mücadele biçimini bilir, tanırsanız, hiç beklenmedik bir kitle hareketinin ortaya çıkardığı biçimlere uyumda da güçlük çekmezsiniz. Sosyal mücadelenin belirli bir kalıbı yoktur, bu gerçeği hep gözönünde bulundurmak zorundayız. Geniş bir bakış açısıyla, zengin bir inisiyatifle hazırlanacağız ve patlayan her hareketin somut özelliklerini hızla kavramaya çalışacağız. Kuşkusuz görevimiz ona kabaca uyum sağlamak değil fakat bilinçli bir ifade kazandırmak ve devrimci bir çizgiye yönlendirmektir. Bunda ise ancak hareketi doğru bir biçimde kavrayabildiğimiz ölçüde başarılı olabiliriz.

Haziran Direnişi ortaya öylesine yeni biçimler çıkardı ki, bu bazılarını onları mutlaklaştırmaya, ifade uygunsa onlara tapınmaya, bugüne dek bilinen araç, biçim ve yöntemleri tümüyle eskimiş ilan etmeye götürdü. Burada tümüyle bir tek yanlılık, küçük-burjuva aydınına özgü o ölçüsüz abartı var kuşkusuz. Ama hareketin, hiç değilse Türkiye'nin alışık olmadığı bazı biçimler ortaya çıkardığı da bir gerçektir. Görevimiz bunları tanımak, anlamak ve bundan sonrası için hesaba katmaktır. Bazıları bundan, bu hareket dikey örgütlenmelerin (bununla hiyerarşik örgütlenme kastediliyor) gereksizliğini ortaya koymuştur, aslolan yatay örgütlenmedir, aslolan merkezsizliktir, aslolan yerelliktir, sonucunu çıkarabilmektedir. Bunlar aydın hafifliğine özgü post modern düşüncelerdir. Bunlar, dünya ölçüsünde, ülkeler ölçüsünde, her bir kent ölçüsünde, daha alt birimler ölçüsünde tepeden tırnağa örgütlü bir egemen sınıf karşısında ezilen ve emekçi katmanların silahsızlandırılmasından başka bir şey değildir. Oysa Haziran Direnişi bize aynı zamanda bilinçli ve disiplinli örgütlü yapıların, bu gibi durumlardaki olağanüstü önemini de gösterdi. Haziran Direnişi bize gösterdi ki, onbin kişi Aksaray'a yığılıyor, ama ne yapacağını bilemeden öylece kalabiliyor, ta ki örgütlü bireylerin yönlendirici müdahalesine kadar. Demek ki önderlik, demek ki yönlendiricilik, demek ki örgütsel biçim kazandırmak, hareketin başarısının olmazsa olmaz koşulları arasındadır.

Kitle hareketinin zengin biçimlerini bileceğiz ve bunun karşısında gerekli esnekliği göstermeyi başaracağız. Öyle bildiğimiz kalıplara uydurmaya kalkmayacağız, ki bunu istesek de başaramayız. Biz yaratıcı bir biçimde hareketi kavramak ve ona yön vermek durumundayız. İnsanlarımızı gündelik olarak bunlarla eğitmek, Haziran Direnişi'nin derslerini bu açıdan döne döne irdelemek zorundayız.

Bu direniş bir önderlikten yoksundu diyoruz. Türkiye gibi kapitalist gelişmenin ileri boyutlar kazandığı bir ülkede toplumsal mücadelenin sınıfsal önderliğini işçi sınıfı, siyasal mücadelenin devrimci çizgide önderliğini ise ancak devrimci bir sınıf partisi yapabilir. Devrimci, örgütlü, disiplinli bir parti, göründüğü kadarıyla kafası karışık

sol liberal aydınları pek ürkütüyor. Hepsi devrimci parti önderliğine karşı; aman ha, bu harekete yapılabilecek en büyük kötülüktür diyorlar. Hareketin bugünkü gevşekliğinin, şekilsizliğinin, yönsüzlüğünün onun kitleselliğinin koşulu olduğunu biliyorlar, onu bu biçimiyle yeterli görüyorlar ve devrimci önderlik müdahalesine karşı çıkıyorlar. İyi ama, bu kitlesellik bugün için bu biçimde korunur da, üç gün sonra da sönümlenir. Bununla bir çıkış yapılır, bir gövde gösterilir, ama sonra da hareket dağılır gider. Bununla da bir yere gidilmez. Amaç stratejik olarak bir yere gitmek midir, adım adım egemen sınıf iktidarını, kurulu düzeni alaşağı etmek midir, amaç devrim midir? Böyleyse eğer, bu da ancak bir sınıf önderliği ve onu eksen almış devrimci bir siyasal önderlik oluşturulursa başarılabilir bir şeydir. Değilse zaten devrimci açıdan herşey anlamını yitirir, geriye en fazla kurulu düzeni kendi sınırları içinde reformlara zorlamak kalır.

Kitlelerin inisiyatifi, hareketin eylem içinde açığa çıkmış zenginliği, direniş içinde oluşmuş demokratik ilişkiler, dayanışma, yaratıcılık, tüm bunlar alabildiğine önemsenmeli, geliştirilmeli ve ileriye taşınmalıdır. Devrimci örgütlü müdahale bunları zayıflatmak ya da zaafa uğratmak için değil, tam tersine, tam da bunlardan güç alarak hareketi ileriye taşımak için gereklidir.

Haziran Direnişi, toplumsal düzlemde devrimci sınıf önderliği ile siyasal düzlemde devrimci parti önderliğinin hayati önemini bir kez daha göstermiştir. Devrimci bir parti olmadığında ne olduğunu görmek için Mısır'a bakmak yeterlidir. 20 milyon imza toplanır, Tahrir'e birkaç milyon insan yığılır, sonra bir askeri darbe olur, ayın kitleler ne yapacağını bilemez duruma düşer, dağılır gider. Sonra da askeri cunta ile islami gericilik baş başa kalır. Oysa devrimci bir önderlik aynı hareketi adım adım daha ileriye taşıyabilir. Zaman zaman püskürtülse bile, bazı zorunlu geri çekilmeler yaşasa bile, yeniden güç toplayarak daha ileri safhalara geçişi örgütleyip yönetebilir. Örgütlü devrimci önderlik olmadığı sürece bu olmaz, olamaz. Tarihsel ve güncel tüm deneyimler bunu, bu hayati gerçeği tam bir açıklıkla ortaya koymaktadır.

Haziran Direnişi bize kitle mücadelelerinin beklenmedik bir şekilde radikalleşebileceğini gösterdi. Devrimci bir parti payına gerekli olansa buna yanıt verebilecek devrimci militan bir önderlik yeteneği ve pratiğidir. Dönem artık barikatlara çıkmak, kitlelere kararlılık aşılamak, eylem içinde onlara güç, cesaret ve yön vermek dönemidir. Yaratıcı devrimci inisiyatife dayalı bir önderlik tarzı geliştirmeli, beklenmedik olaylara her bakımdan hazır olmalıyız. Bu bilinç ve ruh hali ile donanmış kadrolar yetiştirmeliyiz.

Hala bir dizi sorunla uğraşan bir partiyiz, son 4-5 yıllık tartışmalarımızın da gösterdiği gibi. Beklenmedik biçimde patlak veren muazzam bir kitle hareketine önderlik edebilecek bir hazırlık ve kapasiteden henüz çok uzak olsak bile, yine de böylesi patlamaları öngörebilen, bunlara hazırlık görevini ortaya koyan, buna yüklenen bir parti olmak üstünlüğüne sahibiz. Direniş bakış açımızı ve yönelimimizi bu açıdan sınamıştır. Bu önemli bir kazanımdır, önemsenmesi gereken bir üstünlüktür. Yapmamız gereken, izlediğimiz çizginin, ortaya koyduğumuz öngörülerin politik, pratik ve örgütsel gerekleri doğrultusunda bundan böyle daha etkin bir biçimde çalışmak, geleceğin büyük mücadelelerine her açıdan ve her alanda hazırlanmaktadır.

Direnişin etki ve sonuçları

Bu çapta bir direnişin etki ve sonuçlarını doğru değerlendirebilmek önemlidir. En önemli sonuç, dinsel gericiliğin Türkiye'de yarattığı iktidar tekeline vurduğu darbedir. Bu atmosferi parçalaması, dinsel gericiliğin özgüvenini sarsması, onu bir sıkıntının içerisine sokmasıdır. Bu çok tartışmasız bir sonuçtur. Dinsel gericilik öylesine bir ağırlık yaratmış ve bu temelde öylesine pervasızlaşmıştı ki, Haziran Direnişi buna nihayet bir dur demiş oldu. Bu pervasızlığa

büyük bir darbe oldu, dinci iktidarı bocalamaya ve savunmaya itti. Yanısıra Tayyip Erdoğan denilen küstah ve kibirli adamın kimyasını bozdu. Yalnızca dengesini yitirmesini kastetmiyorum, adamın o şişirilmiş karizması yerle bir oldu. Toplum nezdinde ve dünya ölçüsünde. Bu direnişle birlikte ve direniş sayesinde oldu. Şimdi içerde ve dışarda bir çok kimse hakkında uluorta söyleyeceğini söylüyor. Tam da Haziran Direnişi'nin sağladığı siyasal ve moral imkanlar sayesinde.

AKP örgütlü gericiliğin bir çatı partisidir. Dinsel gericilikse her bakımdan örgütlü ve halen de çok güçlüdür. Arkalarında özel sermaye grupları, ellerinde büyük maddi kaynaklar var. Halen iktidarlar, devlet aygıtına ve böylece denetleyebildikleri muazzam kaynaklara sahipler. Bütün kamusal rantın yönetimi, denetimi, dağıtımı bunların elinde. Hala çok şey yapabilecek imkanlara sahipler. Ama Haziran Direnişi'yle birlikte büyük bir politik ve moral darbe aldıkları da bir gerçektir. Halihazırda bunun yarattığı sarsıntıyı atlatmak çabasındalar. Ama yapabileceklerinin de sınırları var. Durumu ancak yeni bir seçim başarısıyla bir süreliğine kurtarabilirler. Eğer ilk seçimlerde etkili bir seçmen desteğine hala da sahip olduklarını gösterebilirlerse, bu onlara yeni bir moral güç verecektir ve böylece Haziran Direnişi'nin sarsıcı etkilerini bir ölçüde dengeleyebilecekler. Halen tüm umutları bu eksendedir.

Fakat işleri fazlası ile zordur. İç ve dış politika cephesindeki bir dizi gelişme, beraberinde hızlı bir yıpranma süreci getirmektedir. Birçok belirti dinci iktidar için düşüş döneminin başladığını göstermektedir. Biz bunu cemaatin davranışları üzerinden de görebiliriz. Cemaat tehlikeyi gördüğü ya da sezdiği her durumda kendini kenara çekip hedef olmaktan kurtulmayı başaran kıvrak bir bukalemun niteliğine sahiptir. Şimdi bakıyoruz, AKP ve Tayyip Erdoğan'la arasına gitgide büyüyen bir mesafe koyuyor. Bunu aynı zamanda onunla pazarlık gücünü artırmak için de yapıyor, sorunun böyle bir yanı da var. AKP tepe takla giderse hedef olmaktan yine de kurtulamazlar, çünkü suçları çok ağır ve kendileri de bunu çok iyi biliyorlar. Sayısız kirli iş çevirdiler, böylece de çok düşman kazandılar. Demek istiyorum ki, aynı zamanda pazarlık gücünü artırmak, iktidarı paylaşalım ki birlikte ayakta kalalım diyebilmek için de yapıyor bunu. Ama ilişkilerin gitgide gerginleştiğini, karşılıklı olarak bıçakların bilendiğini gösteren işaretler de çoğalıyor. Yakın zamanda Tayyip Erdoğan'ın hizmetinde yazan Mehmet Barlas'ın Zaman gazetesi ile polemikleri bunu gösteriyor. O polemikler, iplerin koptuğu, biraz gemilerin yakıldığı izlenimi de veriyor. Haziran Direnişi bu açıdan da önemli bir dönüm noktası oldu. Haziran'dan sonra Cemaat kenara çekilerek AKP'yi ve Tayyip Erdoğan'ın tek başına hedef haline getirmeye özen gösterdi.

Haziran Direnişi'nin önemli bir başka sonucu üzerinde daha önce de durmuştum. Emperyalist mihraklar yıpranan, bazı alanlarda zımnen konulmuş limitleri aşan ve böylece sorun da oluşturmaya başlayan AKP iktidarına, Haziran Direnişi'nin yarattığı atmosferden yararlanarak bir ayar vermek istiyorlar. Özellikle de Tayyip Erdoğan'a. Toplumun bir kesimi nezdinde bu denli yıpranmış, tartışmalı hale gelmiş olmasını kullanarak, onu çizgiye, limitlerin içine çekmeye çalışıyorlar. Halihazırda ondan tümden vazgeçmeye hazır değiller, zira bunun koşullarından yoksunlar. Yerine konulacak uygun bir alternatif hazırlamadan bunu yapmazlar, yapamazlar. Vesile doğdukça Abdullah Gül'ün öne çıkarılması, parlatılması, emperyalist batı basınında Tayyip Erdoğan ile kıyaslamalar içinde daha dengeli, daha makul diye övülmesi bundan dolayıdır. Cemaatle ilişkilerde oluşan mesafede bundan ayrı değildir. Cemaatin dizginleri tümüyle ABD'nin elindedir. ABD-İsrail planlarına tam uyum onun en belirgin özelliğidir. Cemaat'in AKP ile arayı açmasına, iç iktidar savaşı kadar ABD-İsrail planlarına uyum üzerinden de bakmak durumundayız. Sonuçta bütün bunlar,

Haziran Direnişi'yle, onun yarattığı yeni atmosferle, sıkı sıkıya ilişkilidir.

Direnişin etki ve sonuçlarından bir ötekisi, toplumsal muhalefete ve sol harekete kazandırdığı politik ve moral güçtür. Bu yeterince açıktır ve üzerinde fazlaca durmak gerekli değildir. Sol hareket direniş sayesinde bir özgüven ve toplumsal meşruiyet kazandı. Aynı şekilde, eyleme katılan kesimler özellikle olmak üzere kitleler de bir moral güç ve özgüven kazandı. Evet sokağa çıkabiliriz, bir şeylerin karşısına dikilebiliriz ve bunu geniş çaplı bir hareket olarak yapabiliriz inancı, kitlelerin kendi pratiğinden bilinçlerine yansımış bir sonuçtur ve çok önemlidir. Artık karşımızda dünün kitleleri, 12 Eylül'ün sindirdiği, atomize edilmiş, uyuşturulmuş kitleleri yok... Duruma artık yeni bir gözle bakmak durumundayız. Düne kadar fabrikalarda eski solcu işçiler mücadelenin engeli olarak görülürdü. Bunlar her yeni mücadelenin bedelinin kendilerine ödettirileceğini düşünerek hep mücadeleyi geriye çekiyorlar diyorduk ve bu doğruydu da. Şimdi o kesimlerin de daha etkin davranabileceğini hesaba katmak durumundayız. Haziran Direnişi'nin içinde o tür kesimlerin ağırlığı sanıldığından da büyüktür. 12 Eylül'ün sindirdiği, yıldırdığı, mücadeleden kopardığı kesimler için Haziran Direnişi, ifade uygunsa canlandırıcı bir hayat öpücüğü oldu.

Sosyal mücadele açısından yeni bir dönem başladı. Gezi türü hareketlere bu ülkenin şiddetle ihtiyacı vardı, bunu yineliyorum. Bu bir aşamadır ve çok önemlidir. Bu açıdan tarihi denebilecek bir önemi var Haziran Direnişi'nin. Türkiye'de sosyal-siyasal mücadelenin gelişmesi bakımından çok önemli bir basamak.

Sol bu direniş içerisinde güç, moral ve özgüven kazandı ama yazık ki bilincini değiştirmedi. Dahası bu konuda belli bakımlardan daha da geriye düştüğünü bile söyleyebiliriz. Kitlelerin düzeyine, eğilimlerine uyum sağlamak adı altında daha da geriye savrulmuş durumda bir dizi parti, grup ve çevre. Herbiri kendince, kendi durumlarının gerektirdiği yönde demek istiyorum, kitle hareketinin geriliklerinden dayanak bulmaya çalışıyor. Demokratizmden ulusalcılığa kadar... Reformist solun bu iki ana akımının önümüzdeki dönemde konum ve kimliklerini daha açık bir biçimde ortaya koymalarını bekleyebiliriz.

Kürt hareketi direnişin yarattığı imkanların gerçekte fazlası ile farkında. Bunun ulusal özgürlük mücadelesine yeni bir soluk kazandıracağını da biliyor. Çözüm süreci beklentileri boşa çıktığı ölçüde bunun önemi artacaktır. Ama çözüm süreci boşa çıkar da, eski kısır döngüye yeniden dönülürse, tabii bu Türkiye'deki toplumsal atmosferi olumsuz etkileyecektir. Haziran Direnişi'nin bu kadar etkili ve geniş çaplı olarak nispeten kolay bir biçimde patlak vermesinde beş-altı aydır çatışmanın olmamasının yarattığı atmosferin de belli bir payı var. Kısır ve çözümsüz çatışmanın Türkiye'deki sosyal dinamikleri dumura uğrattığını yıllardır söylüyoruz. Nitekim sınırlı bir ara bir anda toplumsal atmosferi rahatlatıyor, böylece sosyal sorunlar ve buna dayalı mücadele önplana çıkarıyor. Ama eskiye eski biçimiyle muhtemel bir dönüş, şovenizme yeniden güç kazandırır ve bu da toplumsal atmosferi bir kez daha ağır biçimde zehirler. Haziran Direnişi çözümün birleşik ve soluklu bir mücadeleden geçtiğini açıklıkla göstermiş olsa da Kürt hareketi bunun gerektirdiği bir dönüşümden şu an için çok uzaktır. Yine de Haziran Direnişi'nden hangi sonuçları çıkaracağını dikkatle izlemek gerekecek. Bu konuda henüz yeterli bir açıklık yok.

Bunun ötesinde direnişin Türkiye'den öteye etkileri var. Emperyalist cephe üzerindeki etkilerine değinmiş oldum. Ama sorun bundan da öteyedir. Türkiye bulunduğu bölgede önemli bir ülkedir. Bunu IV. Kongre'de ve onu izleyen parti okullarında özellikle ortaya koymaya çalıştım. Türkiye devriminin bölgesel misyonu üzerinde durdum. Buna ilişkin bakış açısı TKİP

IV. Kongresi Bildirisi'ne tüm açıklığı ile yansımış da bulunuyor. Burjuva gericiliği, Türkiye'nin bölge halklarıyla, kendini çevreleyen halklarla tarihi, kültürel, dinsel bağlarını kendi gerici sefil çıkarları için her dönem kullandı ve hala da kullanıyor. Ama bu tarihi-kültürel bağlar bir gerçek olduğuna göre, Türkiye'nin devrimcileri bunları pekala Türkiye ve bölge devrimleri için de kullanabilir. Biz komünistler bu bakış açısına daha en baştan sahiptik ve değerlendirmelerimizde yeri geldikçe bunu vurgulamıştık.

Evet, kendi sınırlarının ötesinde bir gücü ve önemi var Türkiye'nin. Tam da aynı nedenle Türkiye devrimci hareketi de potansiyel olarak önemli imkanlara sahip. Türkiye işçi sınıfı bölgenin en güçlü sınıfı durumunda. Haziran Direnişi bunu da somut olarak gösterdi. Direniş dünya ölçüsünde ilgiyle izlendi, tartışıldı, değerlendirmelere konu edildi. Direniş başta Ortadoğu olmak üzere dünyanın ilerici-devrimci çevrelerine güç ve moral verdi. Dünya emekçileri üzerindeki etkisini Brezilya örneği üzerinden çok somut olarak biliyoruz. Latin Amerika'nın bu bize çok uzak ülkesinde, tümüyle sosyal nedenlere bağlı olarak patlak veren hareketin önemli şiarından biri, "Burası Türkiye!" idi.

Belki üzerinde az durulan ama gerçekte daha büyük bir etki olarak yankılandığı bir başka ülke var. Haziran Direnişi'nin Mısır halkına, onun ilerici katmanlarına çok büyük bir moral verdiğinden kuşku duyulamaz. Haziran Direnişi'nin bu etkisini Arap basınındaki ilerici kalemler de açıkça dile getirdiler, Mısır ve Tunus muhalefetinin büyük bir moral kazandığını yazdılar. Bu da anlaşılır bir durumdur; zira o güne kadar Türkiye, tüm Ortadoğu için gerici bir model olarak sunuluyordu. Tunus, Mısır ve Fas gibi ülkelerdeki islami gericiliğe büyük bir politik ve moral güç sağlıyordu bu ve tersinden bu ülkelerin ilerici muhalefetini olumsuz etkiliyordu. Ama Türkiye'de Tayyip'in kimyasıyla birlikte karizmasını da bozan bir hareket patlak verdikten sonra, yerli ve uluslararası basında ılımlı İslam dönemi bitmiştir tartışmaları başladı. Ilımlı İslami partilere dayalı iktidarlar döneminin bittiği, bunu bizzat gündeme getiren ABD'nin artık bundan umabileceği bir şey kalmadığı dile getirildi. Haziran Direnişi'nin bir başka önemli sonucu oldu bu. Direnişin Mısır muhalefetinin Müslüman Kardeşleri alaşağı etmek için yaptığı hamleye güç kattığından da kuşku duyulamaz. Aynı şekilde Tunus muhalefetine büyük bir moral güç kazandırdığından da.

***

Burjuvazi halen AKP iktidarı etrafında saf tutmuş durumda, belli aşırılıklarından rahatsız olsa bile. Büyük sermaye çevrelerinin AKP iktidarına desteğini direniş döneminde açıklıkla görmüş olduk. Sermaye medyasının tavrı bunun aynası oldu. Sonuçta AKP iktidarı burjuva düzenin bir dizi dengesini bozuyor. Yargıya olan güveni yerle bir etti. Bir polis devleti kurdu. Burjuva düzenini hukuktan söz edemez duruma getirdi. Öte yandan iktidar gücünü gitgide daha çok sermaye transferine, sermayenin el değiştirmesine yönelik olarak kullanıyor. Normalde burjuvazi bütün bunları hoş karşılamaz. Bunlar burjuva düzenin istikrarını ve iç dengelerini bozar. Büyük burjuvazinin buradan gelen hoşnutsuzluğunu biliyoruz. Ama halen yerine daha iyisini de koyabilecek durumda da değil. ABD'nin AKP konusundaki açmazı aynı zamanda Türk burjuvazisinin de açmazıdır. Yerine birşey koyamadığı için halen onu destekliyor, desteklemek zorundadır. Ama AKP'nin hizaya gelmesini, bugünkü pervasızlığının törpülenmesini, bunun için de biraz yıpranmasını ister, tıpkı ABD gibi. Ancak böyle bir zayıflama durumunda AKP iktidarı burjuvazinin tüm kesimlerinin desteğine önem verir, servet transferi vb. girişimlerinden uzak durur. Bu çerçevede Koçlar'ın, Boynerler'in üzerinden yansıdığı gibi, Haziran Direnişi'ne hayırhah bir tavırla yaklaştıkları da bir gerçek. Kuşkusuz onu biraz yaşam tarzı direnci sınırlarına indirgeyerek, yaşam tarzına müdahaleye

tepki sınırlarında sunmaya çalışarak... İyice daraltarak, böylece içini boşaltmaya çalışarak da demek istiyorum.

Kemalist mirası, burjuva cumhuriyetinin kuruluş ilke ve değerlerini bayrak edinmiş olan ve bunu bugünün koşullarında kaba bir şovenizmle birleştiren ulusal solun Haziran Direnişi'yle birlikte güç ve moral kazandığı bir gerçek. Bunun onun umutlarını büyüttüğü de. Perinçekçi İP'ten CHP'nin bir kanadına ve TKP'ye uzanan geniş bir yelpaze bu. Bir 27 Mayıs modeli var önümüzde. Menderes büyük burjuvazinin bir dönemine etkili bir şekilde yanıt olmuştur. O dönemde kapitalist gelişme önemli mesafeler katetmiştir. Dönemin II. Dünya Savaşı sonrası uluslararası koşulları da buna fazlasıyla uygundur. Bu kapitalizmin dünya ölçüsünde bir genel genişleme dönemidir. Demokrat Parti yıllarında kapitalist büyümeye uygun altyapı geliştirilmiş, tarımda makinalaşmada önemli adımlar atılmıştır. Yeni bir sanayileşme hamlesini kolaylaştıran, kapitalist gelişmeyi hızlandıran adımlar olmuştur bunlar. Menderes iktidarı emperyalizme ve işbirlikçi burjuvaziye önemli hizmetler vermiş ve karşılığında büyük destekler görmüştür. Ama bir yerden sonra o da, aynen bugünün Tayyip Erdoğan gibi, limitleri aşıp bazı şeylerin ölçüsünü kaçırınca sorunlu dönem başlamıştır.

Menderes de bazı şeyleri fazla zorladı. Başında İnönü'nün bulunduğu düzen muhalefetini bile kaba yöntemlerle sindirmeye yeltendi. O da toplumda kaba bir cepheleşmeyi kışkırtan söylemlere ve adımlara başvurdu. Onun da tıpkı bugünün Tayyip Erdoğan'ı gibi bir Suriye'ye müdahale hevesi var, bugünün Suriye politikası gibi hüsran ve iflasla sonuçlanan. Ve 1958 yılında büyük bir devalüasyon gerektiren (ve bir bakıma Menderes'in sonunu hazırlayan) ağırlaşmış ekonomik sorunlar var. Özetle bugünün Tayyip Erdoğan'ı her bakımdan değilse de bir dizi açıdan '50'li yılların Menderes'ine benziyor. Yükselişi kadar düşüşü üzerinden de. Ve hemen tüm kesimleriyle günümüzün ulusal solu umuyor ve temenni ediyor ki, sonu da benzesin. Hemen hepsinin umudu yeni bir 27 Mayıs'ta.

27 Mayıs gençlik eksenli kitle hareketinin düzlediği zeminde gerçekleşen bir askeri darbe modelidir. Mısır'daki son gelişmeleri de bir parça andıran.. Tayyip Erdoğan'ın Mısır'ı şu sıralar bu denli dert etmesinin gerisinde de asıl olarak bu var. 27 Mayıs modelinden çok korkuyor ve Mısır üzerinden gerçekte kendi derdine ağlıyor. Kopardığı onca yaygaranın gerisinde bu var.

Ulusal sol da bu iş oraya gidiyor diye bakıyor. Bütün umutları hep 27 Mayıs modelinde. Yalçın Küçük mahkemedeki son savunmasında bunu yeterli açıklıkta dile de getirdi. Beni buradan devrim çıkarır dedi, ki kastettiği 27 Mayıs türü bir askeri darbe idi. Benzer imalar Doğu Perinçek'in karar sonrası açıklamalarında da var. Güçlü bir kitle hareketi ve ondan güç alan bir askeri darbe! Ulusal solun beklentisi bu. Mısır'daki gelişmeler ulusal solun buna ilişkin umutlarına ayrıca güç katmış durumda.

Sorun benzer bir gelişmenin Türkiye'de yaşanıp yaşanmayacağı değil, ama birilerinin sol adına bunun üzerine hesaplar yapmasıdır. '60'lı yılların kendi koşullarına göre yine de anlaşılabilir nedenleri olan hayallerini ve kaba yanılgılarını elli yılın ardından tutup bugün tekrarlamak soldaki ideolojik çürümenin bir ifadesidir. Bunun bir yanını ulusalcılık üzerinden İP-TKP temsil ediyorsa, öteki yanını demokratizm ve parlamentarizm üzerinden HDK solu temsil ediyor. İlkinin ideolojik ve moral liderliğini Doğu Perinçek, ikincisininkini Abdullah Öcalan yapıyor. İlki bir askeri darbeyle ruhunu Kemalizm'den alan bir ulusal cumhuriyet, öteki düzenin egemenleri ile uzlaşma içinde sözüm ona bir demokratik cumhuriyet kurmak peşinde. '60'lı yıllar Türkiye'si bir geçiş toplumu idi ve bu türden burjuva hayallerin herşeye rağmen nesnel bir temeli vardı. Kalkıp o dönemin hayallerini, kapitalist sınıf ilişkilerinin sağlamca yerleştiği bugünün Türkiye'sinde, üstelik solun elli yılı bulan düşünsel birikimi ve pratik deneyiminin ardından, bugün aynı biçimiyle yinelemek, bir ideolojik ve moral iflastan başka bir şey değildir.

Aşılmayı bekleyen eşik!

Parti çalışması son birkaç yıldır bir eşiği atlamanın sorunlarıyla karşı karşıya bulunuyor. Son üç kongre partimizin daha çok kendi örgütsel bünyesini, örgüt, kadro ve çalışma tarzına dair sorunları aşmanın yolunu açan müdahaleler yaptı. Dış ve iç etkenlerden kaynaklı yaşanan geçici bir dönemin biriktirdiği sorunların üzerine kararlılıkla gidildi. Örgüt, kadro, çalışma tarzı vb. alanlarda alınan mesafe, artık bu sorunları daha farklı bir çerçeveye, deyim uygunsa olağan bir düzeye çekmiş oldu. Dolayısıyla aşılması gereken eşik derken, toplum çapında politik kuvvet haline gelmenin sorunlarını kastediyoruz.

Toplum çapında politik kuvvet haline gelmek elbette bir süreç olarak yaşanacaktır. Güncel plandaki karşılığı ise, sol politizasyonun etkisindeki kitle hareketi ve mücadelesi içinde belirgin olarak öne çıkmaktır. Halihazırda bu cephede saflar çok daha net hale gelmiştir. Sol hareketin esas gövdesi yıllara yayılan, özellikle de 2000'li yıllardan itibaren hızlanan ideolojik, politik ve örgütsel savrulmaların, ilke ve değerlerde yaşanan aşınmaların sonucunda tartışmasız bir biçimde tasfiyeci-reformist bir kampta toplanmış durumdadır. Bunun karşısında TKİP dışında devrimcilik iddia ve iradesini kararlılıkla sürdürebilen çok fazla parti veya örgüt kalmadı. Onların da ne türden zaaflarla malul olduğu biliniyor.

Reformist ağırlığa karşı devrimci odak ihtiyacı

Partimizin sol hareket içinde öne çıkan devrimci bir odak olması, aslında önündeki en yakıcı sorumluluğun gereğini yerine getirmesi, halihazırda toplumsal politik bir kuvvet olma yürüyüşünün başlangıç adımı olarak düşünülmelidir. Önümüzü tıkayan engelleri aşabilirsek, demek oluyor ki gelip dayandığımız eşiği atlamayı başarabilirsek, bugün yürüttüğümüz bir dizi bir tartışma, bunun yarattığı ağırlık kesin bir şekilde geride kalmış olacaktır. Bu, bugün partiyi hala da uğraştıran sorunları tümüyle geride bırakmak anlamına gelmese de, sorunları artık bambaşka bir düzeyde ele almanın, gerçek anlamda sınıf partisi haline gelmenin, daha esaslı görev ve sorumluluklarla uğraşmanın güç ve olanaklarına kavuşmak anlamına gelecektir.

Devrimci bir sınıf hareketinin gelişmesini hızlandırmak ve bunu proletarya sosyalizmi ile kaynaştırmak daha zorlu eşiklerin atlanmasıyla mümkün olacaktır. Elbette bu, öznel süreçlerden çok, esasta sınıf ve kitle mücadelesinin gelişim seyriyle belirlenen bir sorundur. Fakat bugünden parti olarak gerekli nicel birikimleri sağlayacak adımları atma aşamasına sıçrayamazsak, demek oluyor ki bir dizi alanda karşımızda duran tıkanma noktalarını geride bırakarak hızla büyüyemezsek, sınıf ve kitle mücadelesinin ortaya çıkaracağı olanakları zamanında ve yeterince değerlendirmeyi başaramayız.

Haziran Direnişi bu açıdan büyük bir uyarı sayılabilir. Kendiliğinden patlak veren bu sarsıcı kitle hareketi, işçi sınıfının hiç değilse ileri kesimleri şahsında öncü-devrimci bir inisiyatifle sürece katılımı, dahası bunun gerçekleşmesini sağlayacak devrimci sınıf partisinin varlığı durumunda bambaşka bir boyuta sıçrayabilirdi. Partimizin ve hala devrimci niyetlerini koruyabilen bazı çevrelerin sınırlı güç ve olanaklar üzerinden müdahalesinin, Haziran Direnişi'nin politik ve moral gücünü korumasında belirleyici bir rol oynayabilmesi bile yeterince açıklayıcıdır.

Mevcut koşullarda, düzen cephesini etkili bir şekilde sarsan, dinci-gerici iktidar blokundaki iç kapışmaları kızıştıran büyük halk hareketinin ortaya çıkardığı olanaklar, devrime hazırlık bakımından yazık ki sınırlı bir düzeyde değerlendirilebilmiştir.

Reformist güçler hareketin ilk kritik dönemecinde geriye çekici rollerini tüm kamuoyunun önünde açıkça ortaya serdikleri halde, hatta bu utanç verici tutumların özellikle militan gençlik kitlesinde belirgin tepkilere konu olmasına rağmen, Haziran Direnişi'nin ortaya çıkardığı olanakları kazanıma çevirmede daha başarılı olabildiler. Zira hareket patlak verdiğinde belli mevzilere ve kitle tabanına sahiplerdi. Karşılarında devrimci önderlik boşluğunu doldurabilecek bir politik-örgütsel kuvvet olmayınca, direnişin toplumsal düzeyde yarattığı politizasyonun sola kanalize ettiği kitleler için ilk adres oldular. Eğer partimiz hızla soldaki devrimci odak sorumluluğunun hakkını verebilecek bir politik kuvvet haline gelemezse, ortaya çıkan güç ve olanakların reformizm tarafından döne döne kötürümleştirilmesini engellemek mümkün olmayacaktır.

Yalnızca bu son dönemin gelişmeleri dahi aşılması gereken eşiğin ne derece hayati bir önem taşıdığını kavramak için fazlasıyla yeterlidir. Sözkonusu eşiği aşmanın başlıca somut alanları ise siyasal sınıf çalışmamızın uzun zamandan bu yana tartışılan sorunlarından oluşmaktadır. IV. Kongre'mizde işaret edilen tek fark şudur ki, bu sorunları-tıkanma noktalarını aşmayı artık olağan dönemlerin verili gelişimiyle, alışılmış ölçüleriyle ele almak döneminde değiliz. Bugün ihtiyaç, kalıpların kırılması ve sıçramalı gelişimin başarılmasıdır.

Kitle çalışması ve kitleselleşme

Bunu başarabilmenin doğal olarak en öncelikli alanı kitleselleşmedir, kitle tabanını sıçramalı olarak genişletmektir. İdeolojik-politik düzey, gündelik taktik politika kapasitesi, illegal devrimci örgüt iradesi, kadro birikimi vb. temel alanlarda partimizin tartışmasız niteliğine rağmen, kitle desteğindeki darlık örgütsel-siyasal gelişimini zora sokmaktadır.

Geçmişten bugüne süreçlerimize kabaca bakıldığında, kitle tabanında hep bir sirkülasyonun olduğu görülecektir. Bu, bir dizi temel çalışma alanında hala da önemli bir sorun olarak varlığını sürdürmektedir. Bu alanlara bakıldığında rahatça görülebileceği gibi, kesintisiz ve yoğun emeğe dayalı olarak yürütülen politik faaliyet sürekli bir etki alanı yaratmakta, bizi yeni yeni kitle ilişkileriyle buluşturmakta, fakat bunların kalıcı hale getirilmesi başarılamamaktadır. Mesele kesinlikle taktik-politikaları kavrayıp yerelleştirmek, özgül politikalar üretmek, bunların çeşitli araçlarını yaratmak, pratik faaliyeti iyi yürütmek değildir. Bu açıdan en zayıf yerellerimizde bile bir bakış, deneyim, birikim, refleks ve davranma düzeyi var. Tüm bunlara rağmen bazı yerellerde yıllarca aynı darlıkta çakılıp kalmanın nedenlerini başka yerlerde aramak gerekiyor.

Bunu örneğin her yerelin bilinç, eğilim, arayış vb. bakımlardan farklı nitelikte kitleleri kapsamasıyla açıklamak da mümkün değildir. Zira asgari bir kitle tabanı yaratmayı başarmış yerellere bakıldığında, ortalamadan farklı bir tabloyla karşılaşmıyoruz. Buralarda sağlanan başarının anahtarı gerçek anlamda bir kitle çalışması yürütülmesidir. Çalışmanın en ayırdedici yanı, başta temel organlardaki kadrolar olmak üzere parti çalışmasında yer alan her militanın kurulan kitle ilişkilerini, işçi ve emekçilerin yaşamını deyim uygunsa gündelik olarak kuşatma altında tutmasıdır. Pratik faaliyet, etkinlik, eylem, örgütsel ve kurumsal işler dışındaki zamanın esas olarak işçi evlerinde, kahvelerinde, derneklerinde, emekçi mahallelerinde geçirilmesidir. Buralarda örneğin gereksiz yere kendi kurumlarımızda zaman doldurmak diye bir şey yoktur.
Parti kadroları bıkmadan usanmadan kitle ilişkilerinin gündelik yaşamına sirayet etmekle meşguldürler. Ve bu yıllardır ısrarlı, sürekli ve soluklu bir uğraş, bir bakıma gündelik hayatın-çalışmanın kanıksanmış bir boyutu haline

gelmiştir. Kısacası mesele, işçi ve emekçilerle sürekli iç içe olmak, döne döne yaşamlarını kuşatmaktır.

Gelinen eşikte parti, kitle çalışmasında inisiyatifli, enerjik, yaratıcı, yetenekli kadrolara yakıcı bir şekilde ihtiyaç duymaktadır. Kendi sınırlarını zorlamayı bilen, sosyal çekingenliklerinin üstüne gitmeyi başaran her devrimcide bu potansiyelin olduğundan kuşku duyulmamalıdır. Türkiye solunun çarpık işbölümü-uzmanlaşma anlayışına takılıp, herkes "kitle insanı" olamaz demek, daha baştan kaybetmek demektir. Dahası bu, özünde sosyal bir varlık olan insanla ilgili yaratılmış en berbat bir yanılsamayı kabul etmektir. Kapitalist bozulmaya, yabancılaşmaya kafa tutmanın en devrimci adımlarından birinin bu yanılsamayı yerle bir etmekten geçtiği unutulmamalıdır.

Kitle örgütleri içinde güç olmak ve mevziler kazanmak

Sıçramalı gelişim açısından ikinci alan, kitle örgütleri içinde güç olmaktır, ki bu ilkiyle karşılıklı ve dolaysız bir ilişkiye sahiptir. İşyeri temsilciliklerinden sendikal örgütlenmenin her kademesine, meslek örgütlenmelerinden yerel derneklere kadar, demokratik kitle örgütlerinde mevzi kazanamayan bir partinin kitlelere önderlik etme, onları politikalarına kazanıp harekete geçirme şansı yoktur. Kitle örgütlerine dair "parti ile kitleler arasındaki volan kayışları" tanımlaması yeterince açıklayıcıdır. Motor güç olarak bir parti, kendi içinde ne kadar mükemmel işlerse işlesin, volan kayışları olmaksızın hiçbir şeyi hareket ettiremez. Gelecekteki mücadeleler için bunun önemi yeterince açık olmalıdır.

Bir de kitleselleşmenin güncel ihtiyaçları planında tartışmasız bir boyutu var. Örneğin bugün kitlelerin gözünde meşruiyeti olan bir mevzi (şu ya da bu siyasi gruba angaje olarak görülmeyen kurumları kastediyoruz), hakkı verildiğinde, sayısız bildiri, afiş vb. ile yürütülen bir pratik faaliyetten çok daha büyük bir propaganda ve kitleleri etkileme gücüne sahiptir. Dolayısıyla kitle bağları kurmak ve geliştirmek bakımından önemi açıktır.

Bu mücadele araçlarının, burjuva önyargıların etkisi altındaki işçi ve emekçileri bile doğru politikalar altında birleştirebilmenin, harekete geçirebilmenin önemli imkanlarını barındırdığı tartışmasızdır. Örneğin işyerlerini bir yana bırakırsak, farklı siyasi anlayıştaki insanlar sendikalardan veya çeşitli demokratik kitle örgütlerinden başka nerede bir araya gelebilir? Gerçekten kitlelere mal edilemedikleri sürece kendi kurumlarımızın ancak siyasal sınıf çalışmamızın bazı ihtiyaçlarına yanıt vermekle sınırlı kalacakları açıktır. Kendi kurumlarımızın varlığı bazı yerellerde kitle örgütlerine, hatta işçi sendikalarına bile dışardan bir bakışı doğurabiliyor. En çok "protokol" ilişkilerine konu olabiliyor. Oysa herhangi bir siyasi çevrenin tekkesi olmadığı sürece her demokratik kitle örgütü siyasal çalışmanın dolaysız bir alanıdır. Bu da ancak içerisinde yer alarak, bu tür mevzileri gündelik mücadelenin araçları haline getirme bakışı ve uğraşıyla değerlendirilebilir. Politik maharetin gerçek sınanma alanlarından biri de bu mevzilerdir.

Bütün bu olgular üzerinden bakıldığında, parti çalışmasının seyri biraz da bu mevzilerde çalışma yürütmesini başarabilen, buralarda sağlam ve köklü bir şekilde tutunabilen, bu tür kurumlarda öne çıkmayı bilen militan kitle önderlerinin yetişmesine bağlıdır. Fakat bunun için öncelikle bu mevzilerin doğru bir bakışla ele alınması ve hem çalışma alanı hem de araçları haline getirilmesi perspektifiyle hareket edilmesi gerekir.

Sınıf çalışmasında mesafe, fabrikalarda tutunmak

Aşılacak eşiğin üçüncü halkası, fabrikalarda tutunmak anlamında sınıf çalışmasında mesafe almaktır. Bakış-kavrayış planında bu alanda asgari bir düzeyimiz olduğu biliniyor. Sanayi havzalarını eksen alan siyasal sınıf çalışması perspektifinden hedef işletmelerde

yoğunlaşmaya dek bir dizi açıdan başka hiçbir akımla karşılaştırılamayacak denli uzun soluklu, inatçı, ısrarlı bir sınıf çalışmamız, gücünü Marksizmin sınıf özünü kavramaktan alan kararlı bir sınıf yönelimimiz var. Çalışma yürüttüğümüz sanayi havzalarında belli dönemlerde tutunmayı başardığımız fabrika-işletme örnekleri de yaratabildik. Gelinen yerde bunu tüm yerellerde gerçekleştirebilmek, her çalışma alanında hiç değilse birkaç temel işletmede örgütsel yapılar inşa etmeyi başarmak durumundayız.

Bu aynı zamanda mevzi kazanmanın fabrika ayağını oluşturuyor, ki halihazırda sendikal mevzilerde güç olmanın sınıf partisi için başka bir yolu yoktur. Keza partiyi sınıf eksenine oturtmanın yolu da buradan geçiyor. Bazen fabrika çalışması, ekonomik-sendikal sınırlarda ele alınıp, yine fabrika sınırlarını aşmayan bir çabaya konu olabiliyor. Eğer hedef fabrikaya yönelik çalışmayı uzun soluklu tasarlamaz, kitle çalışması ve kitle örgütlerinde mevziler tutma hedefinin yoğunlaşıp bağlanacağı bir çekirdek haline getiremezsek, demek oluyor ki bir yerel çalışmanın her türlü araç, yol ve yöntemini kullanarak fabrika işçilerini yaşamının her alanında çok yönlü olarak kuşatamazsak, orada kalıcılaşıp kökleşmek hep saptanmış bir hedef olarak kalacaktır.

Çevremizdeki güçleri eğitip kazanmak

Yukardaki üç temel soruna ekleyebileceğimiz bir dördüncüsü, parti saflarına yönelen güçleri-ilişkileri eğitip kazanmaktır. Bu sorun çalışmamızın tüm alanlarını ve her düzeyini çok yakından ilgilendiriyor. Diyelim ki çok yönlü olarak eğitimden geçmemiş veya kendini sürekli olarak eğitmeyen bir partili, ne kadar sosyal olursa olsun nihai sonuçlarını üretecek bir kitle çalışması yürütemez. Keza halihazırda her türlü bürokrasinin tepesine çökmüş olduğu kurumlarda, bin bir türlü ayak oyunuyla kolay kolay başa çıkamaz. Bir fabrikada kök salmak için bile ideolojik, örgütsel, politik ve devrimci nitelikleri gelişkin, gündelik taktik politikada çok yanlış yapmayacak, kendisini olduğu gibi etrafını da eğitmeyi başarabilen kadrolar gerekir. Kısacası bu sorun kadrolaşmanın olduğu kadar, siyasal çalışmanın her türlü alanının da zorunlu bir bileşkesidir.

Düne kadar siyasal faaliyetimiz sürekli olarak bizi yeni ilişkilerle buluştursa ve bir kısmını çalışmaya çekse de, bunlar örgütsel büyümeye dönüşemeyebiliyor. Çalışmamıza katılan insanlar yoğun pratik faaliyet içinde çoğu durumda çok yönlü eğitimden yoksun kaldıkları ölçüde, uzun soluklu olamamakta ve bir dönem sonra yıpranıp kaybedilebilmektedirler. Partimiz son yıllarda eğitim sorununa belirgin bir şekilde çubuk bükmekle kalmadı, kendi saflarını eğitmek için örnek teşkil edecek müdahalelerde de bulundu. Parti Okulları biçiminde sürdürülen bu çalışma partili güçleri kapsasa da giderek farklı düzeylere doğru yayılmaktadır. Her yerelin bunu kendi çevre-çeper güçlerine yönelik olarak süreklileştirmesi gerekmektedir.

***

Parti olarak aşmamız gereken eşiğin yalnızca belli başlı öğelerine işaret etmiş olduk. Fakat bunlar örgütsel büyüme, devrimci iç yaşam, yeni döneme uygun militanlaşma, illegal temeli sürekli güçlendirmek ya da örneğin yayın vb. araçların gerçek misyonlarına uygun hale getirilmesi ve etkin kullanımı gibi bir dizi öteki alanda da mesafe almayı sağlayacak etki ve güce sahiptirler.

Bugün mesafe almamızın önündeki en büyük engel ise, tüm müdahalelere rağmen hala da alışkanlıkların gücünün sürebilmesidir. Oysa dönem, önümüzdeki eşiği aşmayı yaşamsal bir zorunluluk haline getirmiş olmakla kalmıyor, bunun koşullarını da olgunlaştırmış bulunuyor. Bunları değerlendirmeyi başarabilirsek, Türkiye'de proletarya devrimi ve sosyalizm bayrağını tek başına dalgalandırma iradesiyle yoğrulmuş partimizin sıçramalı büyümeler yaşayacağından, giderek toplum düzeyinde sınıf adına politika yapma gücüne kavuşacağından kuşku duyulmamalıdır.

Gençlik hareketi ve gençlik çalışmamızın gündemleri

"Gençlik sahip olduğu kararlılık, fedakarlık ve atılganlıkla, özellikle de devrimci atılım dönemlerinde, cephenin ön saflarında yürüyerek devrim mücadelesinde önemli bir rol oynar. Lenin'in partisi gençlerin partisiydi ve Lenin partinin 'gençliğe ve özellikle de işçi sınıfının genç unsurlarına' dayanması gerektiğini ısrarla vurguluyordu. Adeta bir 'yaşlılar partisi' olan Menşevikler karşında Bolşeviklerin devrimci atılım dönemlerindeki cesaret ve üstünlüğü (elbetteki temel ve belirleyici unsurların yanında), partinin genç olmasıyla da doğrudan ilgiliydi."
(***Ekim***, Gençlik Özel Sayısı, Başyazı, 15 Aralık 1991)

Dünya ölçeğinde yaşanan son gelişmeler, gençliğin sosyal mücadelelerde ve toplumsal kaynaşmalarda tuttuğu yerin önemini bir kez daha ortaya koydu. Türkiye'de ise Haziran Direnişi bu gerçeği tüm yalınlığıyla gözler önüne serdi. Toplumun genç unsurları, özellikle de emekçi kesimlere mensup olanlar, Haziran barikatlarında en önde dövüştüler. Enerjik, kararlı ve militan duruşlarıyla direnişin adeta sürükleyici dinamikleri bu genç güçler oldular.

Genç komünistler yeni mücadele dönemine işte bu büyük direnişin muazzam deneyimleri ile girdiler. Barikat başlarında sınanan, güçlü ve zayıf yanlarını bu önemli direniş üzerinden bir kez daha gören genç komünistler, yeni dönem görevlerini de bu deneyimin aynasında ele aldılar. Direnişi mayalayan süreçler, gençlik hareketinin direnişi hangi dinamikler üzerinden karşıladığı, direnişin yeni döneme bıraktıkları vb. başlıklar, genç komünistlerin dönem başında önünde duran tartışma başlıkları idi.

Tüm bu tartışma ve değerlendirmelerin ortaya koyduğu en temel olgu ise, gençlik içerisinde her geçen gün olgunlaşan mücadele dinamikleri ve bu dinamiklerin bugün için örgütsüz ve dağınık oluşu idi. Zira Haziran Direnişi, sınıflar mücadelesi bakımından bu önemli toplumsal dinamiğin, yani toplumun genç unsurlarının örgütsüzlüğüne, olduğu kadarıyla ise reformizmin denetiminde olduğuna bir kez daha ayna tuttu. Tam da bu nedenle, içerisinden geçmekte olduğumuz mücadele döneminin görev ve sorumluluklarının başında gençliğin örgütlenme ihtiyacına yanıt vermek yer almaktadır. Dönem başından beri genç komünistlerin gerçekleştirdiği tartışmalara bu sorun yön vermekte, gençlik hareketi içerisinde şekillenen mücadele dinamiklerini kucaklayacak bir devrimci gençlik örgütlenmesi ihtiyacı, tartışmanın ana eksenini oluşturmaktadır.

Gençlik hareketi ve mücadele dinamikleri

Gençlik hareketi, somutta ise öğrenci gençlik hareketi, son yıllar içerisinde önemli mücadele dinamikleri biriktirdi. Özellikle son iki yıldır, yer yer toplumun gündemine girecek düzeyde kitlesel çıkışlar ve militan eylemlerle kendisini ortaya koyan bu dinamikler, gençlik mücadelesini ileriye taşıyacak yeni olanakları da bağrında şekillendirdi.

Özellikle geçtiğimiz yıl gerçekleşen ve hızla toplumun gündemine oturan ODTÜ eylemleri, yine faşist saldırılar karşısında bir dizi üniversitede yapılan kitlesel gösteriler, gençlik hareketi içerisinde biriken olanakları ve mücadele eğilimini gözler önüne serdi. Hatırlanacağı üzere 18 Aralık 2012'de, dinci partinin şefini protesto etmek için ODTÜ'de başlayan militan ve kitlesel direniş hızla

bütün bir ülkeye yayılmış, gençlik hareketinin sınırlarının ötesinde, toplum ölçüsünde bir etki alanı yaratmıştı.

ODTÜ'de başlayan ve dalga dalga diğer üniversitelere yayılan bu eylemlerin ayırdedici bir başka yönü, militanlığı ve kitleselliğinin yanı sıra dayandığı gündemler idi. ODTÜ eylemleri, ufku her ne kadar AKP karşıtlığına daralmış olsa da, siyasal iktidarı hedef alan ve buradan kendisini ifade eden eylemlerdi. Harekete geçen gençlik kitleleri, AKP iktidarı şahsında cisimleşen gerici-baskıcı uygulamalara, emperyalist savaş taşeronluğuna karşı militanca direndiler. Bu eylemler, gençlik içerisinde şekillenen mücadele dinamiklerinin bizzat politik gündemlere dayalı bir duyarlılık alanı olduğunun en belirgin kanıtı oldu.

Geçtiğimiz yılın ikinci yarısında yaşanan faşist saldırılara ve polis-ÖGB baskısına karşı gerçekleşen militan ve kitlesel eylemler de, gençlik içerisinde baskı ve gericiliğe karşı mayalanan öfkeyi bir kez daha gözler önüne serdi. Ankara'da, Eskişehir'de, İstanbul'da ve daha bir çok kentte bu gündemli kitlesel gençlik eylemleri yapıldı. Gençliğin faşist baskı ve gericiliğe karşı büyüyen öfkesini yansıtan bu sürecin tamamlayıcı halkası, Haziran Direnişi olmuştur. Polis-ÖGB terörüne, faşist baskılara ve gerici ablukaya karşı yıl boyunca eylemli çıkışlar gerçekleştiren gençlik hareketi, Haziran Direnişi'ni tam da direnişin mayalandığı bu aynı dinamikler üzerinden karşıladı. Baskı ve gericiliğe karşı isyana dönüşen bu görkemli direniş, gençlik hareketinin de kendisini ifade edebileceği geniş bir zemin oluşturdu.

Haziran günleri, sermaye devletini sarsmış, yeni direnişlerin patlak verme ihtimali ise rüyalarını kaçırmıştı. Sermaye devleti daha yaz günlerinde okulların açılmasıyla birlikte gençlik içerisinde gelişecek bir direniş beklentisini açıktan dillendirmeye başlamıştı. Bu yaklaşım temelsiz de değildi. Zira yeni dönem gençliği hedef alan gerici-baskıcı politikalarla açılacaktı. Üniversitelere polisin sokulması, karma yurtların ayrıştırılması, turnike uygulamaları vb. gündemler gençliğin birikmiş öfkesinin patlamasına yol açabilirdi. En nihayetinde ODTÜ'deki rant yolu inşaatı bu beklentiyi doğrulayan bir ilk kıvılcım oldu. Gençlik güçleri bir kez daha ODTÜ direnişi üzerinden militan eylemlerle alanlara indi. Fakat hareket kendisini yeni bir düzeyden ilerletemedi, adım adım geri çekildi. 6 Kasım eylemleri her ne kadar bu sene birleşik bir şekilde örgütlense de, hareketin yaşadığı gerilemenin aynası oldu.

Reformizm: Gençlik hareketi önünde önemli bir engel!

Yukarıda da altı çizildiği gibi, gençlik hareketi, özellikle son iki yıldır faşist baskı ve gericiliğe karşı eylemli çıkışlarla kendisini ortaya koyuyor. Yıllardır baskı ve gericiliğin cenderesine alınan gençlik kitlelerinin, öncelikle bu sorunlara karşı harekete geçmesi ise son derece anlaşılır bir durumdur. Zira bugün başını kaldırdığı anda karşısına çıkan ilk olgu tam da bu gerici ablukadır. Gençlik kitlelerinin akademik ya da ekonomik sorunlardan çok, bu sorunların kaynağına yönelen politik refleksler göstermesinin gerisinde bu aynı gerçeklik yer almaktadır. Günümüz gençlik hareketi açısından bunun ayrı bir yeri ve önemi bulunmaktadır.

Gençlik hareketi açısından politik reflekslere dayalı bir dinamizmin olması önemli bir avantaj olmakla birlikte, bu dinamiklerin büyük oranda reformizmin denetiminde olması ise ciddi bir sorun alanıdır. Zira reformizm, henüz düzenden bir kopuş yaşamasa da tepkisini düzen kurumları üzerinden ortaya koyan ve sermaye devletinin politik temsilcilerine saldıran gençlik kitlelerinin gözüne perde çekmekte, onları gerisin geri düzene yedeklemektedir. Bu açıdan reformizm, gençlik hareketinin gelişmesinin ve devrimcileşmesinin önündeki en önemli engellerden birisi olarak durmakta, hareketin içerisindeki devrimci dinamikleri törpülemektedir. Bu gerçeklik bütün bir eylemli süreçler üzerinden, en başta ise Haziran Direnişi sürecinde tüm çıplaklığıyla görülmüştür.

Gençlik hareketi içerisindeki bu uğursuz rolü ve konumu ile reformizm, genç komünistlerin önünde özel bir mücadele alanı olarak durmaktadır. Zira baskı ve gericiliğe

karşı öfkesi her geçen gün büyüyen gençlik kitlelerini devrimci politikaya kazanmak, onların mücadele eğilimlerini AKP karşıtlığına indirgeyen ve düzen içi platformlara hapseden reformizmin gençlik içerisindeki etkilerini zayıflatmaksızın mümkün olmayacaktır. Dahası günümüz Türkiye'sinde gençlik kitlelerinin ufkunu daraltan, devrimci dinamizmini törpüleyen ve düzenden kopuşunu frenleyen reformizmle ilkeli ve kesintisiz bir mücadele içerisine girilmeden, devrimci bir gençlik hareketi inşa etmek mümkün değildir. Bu sorumluluk ise en başta genç komünistlerin omuzlarındadır.

Artan olanaklar ve genç komünistleri bekleyen görevler

Gençlik hareketinin ve gençlik çalışmamızın sorunlarını irdeleyen, buradan hareketle sonuçlar çıkaran genç komünistler, gençlik içerisinde her geçen gün olgunlaşan mücadele dinamiklerine yanıt verecek politik ve örgütsel hazırlığı öncelikli görev olarak tanımladılar. Yeni mücadele döneminin başından itibaren bütün dikkatlerini bu görev üzerinde yoğunlaştırdılar.

Zira, halihazırda gençlik hareketi içerisinde her geçen gün daha da belirginleşen bu mücadele dinamikleri ile buluşmadan, siyasal mücadelede bu dinamizme yaslanmadan, gençlik hareketi içerisinde güç olmak, dahası yıllardır altı çizilen birleşik, kitesel, devrimci bir gençlik hareketi geliştirme iddiasında mesafe katetmek mümkün olmayacaktır. Çünkü bu iddianın nesnel karşılığı tam da gençlik içerisinde var olan mücadele dinamikleridir. Bu potansiyel ile buluşamayan ve ona yön veremeyen hiçbir gençlik örgütü, değil devrimci bir gençlik hareketi yaratmak hareketin bugünkü sınırlarında dahi söz sahibi olamayacaktır.

İşte genç komünistler tam da bu nedenle dönem başından beri bütün dikkatlerini gençliğin mücadele dinamiklerine yanıt vermeye yoğunlaştırmışlardır. Politik hazırlığını ve örgütsel konumlanışını bu ihtiyaca yanıt verecek bir tarzda ele alan genç komünistler, gençliği baskılara ve gericiliğe karşı direnişe ve örgütlenmeye çağıran bir hat üzerinden çalışmalarına hız vermişlerdir. Bu çerçevedea okulların açılmasıyla birlikte anlamlı çalışmalar gerçekleştirmiş, belli ilk sonuçlar elde etmişlerdir.

Bütün bunlar anlamlı olmakla birlikte henüz çok yetersizdir. Genç komünistlerin, önümüzdeki süreçte bütün bir çalışma zeminlerini, araçlarını, tarzlarını ve yöntemlerini gençlik içerisinde biriken mücadele dinamiklerini kucaklayacak tarzda yenilemeden, gençliğin mücadele eğilimine yanıt verecek politik ve örgütsel zeminleri hızla şekillendirmeden bu ihtiyaca yanıt vermeleri mümkün olmayacaktır. Bir başka ifadeyle, alışılagelen yöntemler, genç komünistleri gençlik hareketi içerisinde biriken mücadele potansiyelleri ile buluşturmaktan uzaktır. Kendi içerisinde ne kadar yoğunlaşılırsa yoğunlaşılsın, yeterince mesafe katedememenin gerisinde de bu gerçeklik yatmaktadır.

Tam da bu nedenle, yeni dönemde gençlik hareketi içerisinde yüzünü mücadeleye dönmüş kesimleri kucaklayacak, onların talep ve özlemlerini devrimci mücadele kanalına taşıyacak ve en nihayetinde genç komünistler ile gençlik güçlerini dolaysız olarak buluşturacak bir politik gençlik örgütü tartışması buradan gündemimize girmiş bulunmaktadır. Güncel gelişmeler ve gençlik hareketinin verili tablosu, bu ihtiyacı ayrıca dayatmaktadır. Bunun içindir ki, böylesi bir gençlik örgütü, gençlik hareketinin ihtiyaçları ile birlikte ele alınmaktadır.

Gençliğin devrimci birliğini yaratmak için!..

Dünya olayları ve somutta Haziran Direnişi bir kez daha göstermiştir ki, içerisinde bulunduğumuz tarihsel koşullarda işçi ve emekçi kitlelere mensup gençlik kesimlerini devrime kazanmak, buna bağlı olarak parti saflarını düzenli olarak genç devrimcilerle beslemek büyük bir önem taşımaktadır. Zira devrimci bir parti açısından devrime hazırlık, genç güçler devrime ve

(Devamı s.31'de)

Fabrikada parti çalışması üzerine

"Fabrikalar, hergünkü olayların gösterdiği gibi, işçi hareketinin mücadele merkezleridir. Hareketin gücü fabrikalarda yatmakta, kalbi fabrikalarda atmaktadır. Bu gücü kullanmak, politik yönden geliştirmek, bilincini ve örgütlenmesini ilerletmek isteyen bir partinin, buna uygun bir örgütsel konumlanış içinde olması, işin doğası gereğidir." (Parti: Proletaryanın devrimci öncüsü, *EKİM 1. Genel Konferans/Değerlendirme ve Kararlar)*

İşçi sınıfının devrimci partisi için fabrikalar, siyasal ve örgütsel çalışmanın kalbi demektir. Bilimsel sosyalizmin işçi sınıfı ile buluşup kaynaştığı dolaysız yaşam alanlarıdır fabrikalar. Bunun için parti her dönem fabrikalara özel bir önem vermiş, siyasal çalışma, örgütlenme ve mücadelesinin merkezine koymuştur.

Fabrika çalışmasının stratejik önemi

İşçi sınıfının devrimci partisi için fabrikaların siyasal çalışma ve örgütlenmenin merkezinde durmasının bir dizi nedeni bulunmaktadır. Bunları, başta yukarıda değinilen temel metin olmak üzere, konuyla ilgili yayınlanmış parti değerlendirmelerinden de süzerek şöyle sıralamak mümkün:

1. İşçi sınıfı kolektif varlığını fabrikalarda oluşturur: Bu nesnel bir olgudur. Elbette işçi sınıfı burjuvaziye karşı verdiği sınıf mücadelesi içerisinde varlığını gösterir, kendisini kanıtlar. Bu ölçüde de mücadelenin ve işçi sınıfının bir sınıf olarak kendisini gösterdiği belirli bir mekan olmaz. Ancak sınıfın organik birliği esas olarak üretim alanında gerçekleşir. Fabrika, işçilerin bir ordu gibi yan yana getiren ana ocaktır. İşçi sınıfının kalbi fabrikalarda atar. Dışarıda genel sosyal-kültürel topluluğun parçası olduğu ölçüde farklı kimlikleriyle tanımlanan işçi, fabrikada ise kolektif bir organizmanın parçasıdır. Fabrika onu istek ve tercihinden bağımsız olarak bu organizmanın parçası yapar ve sadece üretimde değil aynı zamanda yaşamıyla ilgili olarak da bu kolektif yapının bir parçası olarak davranmaya iter. Fabrikadan kopan işçi bu kolektif organizmanın da dışına itilir. Sınıfı fabrikadan kavrayamayan bir parti, onun kalbini ve dolayısıyla nabzını tutmayı başaramayacağı için beyin görevini görmez.

2. İşçi sınıfı fabrikalarda burjuva ideolojik hegemonyadan nispeten uzaktır: Çünkü fabrika sınıf karşıtlığının kendisini en net biçimde ürettiği alandır. Bu zeminde burjuva ideolojisinin egemen olma olanakları diğer zeminlere göre daha azdır. Bilinç ve örgütlenme düzeyinden bağımsız olarak fabrikalarda kendisini ve yaşamını vareden işçi, dünyaya da bu zeminden bakar. Bu ölçüde de, sınıf bilinci gelişmemiş olsa dahi, burada burjuva ideolojik ve politik etkilere daha az maruz kalır. Devrimci sınıf politikasını kavrama olanakları artar.

Elbette bu artış sınıf mücadelesinin gelişmesiyle doğru orantılıdır. Sermaye ile karşı karşıya geliş ölçüsünde dünyayı sınıfsal bir gözle yorumlama ve kavrama olanakları doğar. Sosyal, kültürel ve siyasal her şey bu ölçüde karmaşıklıktan çıkıp sınıfsal algılar üzerinden daha kolay anlaşılır. İşte bunun için ağır çalışma koşulları nedeniyle entelektüel araçlara ulaşma imkanı en az olan işçiler, sınıf mücadelesine atıldıklarında sıçramalı bir kavrayış edinir, bilimsel sosyalizmin kararlı ve sağlam savunucuları haline gelir, politikada da daha az hata yaparlar. Dolayısıyla bu zemine oturan bir parti de, dünya görüşü ile maddi zemini arasında kurduğu sağlam bağlar nedeniyle yıkılmaz olur, politik mücadelede daha sağlam

ve kararlı hale gelir.

3. Fabrikalar ihtilalci örgütün gerçekleşme zeminidir: *"(Fabrika temeline dayalı bir politik çalışma ve örgütlenme) aynı zamanda, sınıf düşmanının saldırılarına karşı sağlam ve yıkılmaz bir örgüt yaratabilmenin de en uygun ve güvenceli zeminidir. Parti düzen karşısındaki ihtilalci (illegal) varoluş biçimine en uygun zemini, fabrika hücreleri temeline dayalı bir örgütlenmeyle bulabilir."* (agy)

Parti örgütünün fabrika hücreleri temeline oturması, sadece düşman saldırılarına karşı örgütsel sürekliliğin sağlaması nedeniyle ortaya çıkan bir gereklilik değil, bunu da kapsayacak biçimde devrimci iktidar mücadelesinin zorunlu bir sonucudur. Zira parti için illegalite gizliliği aşan zorunlu bir varoluş biçimidir. Çünkü sınıfın devrimci öncüsü olma niteliklerine sahip olan partinin örgütsel omurgası düzene sığamaz. Bu nedenle proleter devrimin ihtiyaçlarına uygun olarak kurulmak zorundadır.

Bu arada belirtelim ki, devrimci bir parti için örgütlenmede illegalite esastır, legalite ona tabidir. Fakat parti örgütü esas olarak illegal temelde örgütlenmekle birlikte, bir komplo örgütü değildir. Bunun için partinin çalışmasının neredeyse onda dokuzu açıktır. Bunun fabrikadaki karşılığı, parti örgütünün fabrika hücreleri temeline otururken her türlü esnek ve yaratıcı biçimleri kullanmasıdır. Bu yeri gelir bir eğitim grubu olur, yeri gelir bir sendikal çalışma olur, yeri gelir sosyal etkinlikler olur, vb...

Fabrikada strateji ve taktik

Fabrika çalışmasında temel stratejik hedef, fabrikayı partinin ve devrimin kalesi haline getirmektir. Bunun anlamı, fabrikadaki işçilerin devrimci bilincini ve örgütlenme düzeyini geliştirmek, buradan öncü-devrimci işçileri kazanarak güçlü parti örgütleri inşa edebilmektir.

Hücrelere dayanan bir fabrika parti örgütü ancak güçlü ve etkin bir fabrika çalışması yürütebildiği ölçüde serpilebilir. Bu ise öncelikle ileri bir politik önderlik düzeyi gerektirir. Parti örgütleri fabrikada, tüm demokratik ve elbette sendikal özlemleri başarıyla seferber edebildikleri ölçüde yol alma şansı bulabilirler. Zaten komünist örgütün temel görevi de bu noktada ortaya çıkmaktadır. Doğru bir taktik politika, örgütlenme ve eylem çizgisiyle fabrikadaki işçilerin bilinç düzeyini, örgütlenme ve mücadele kapasitesi yükseltmek, beraberinde en ileri olanları partiye kazanarak örgütsel omurgayı geliştirebilmektir.

Bu bütünlük sağlanamadığında fabrika çalışmasında tek yanlılığa düşmek kaçınılmaz olmaktadır. Yakın dönem pratiğimizde bu türden bir tek yanlılık bir tür ekonomizm olarak karşımıza çıkabilmiştir. İşçilerin sendikal duyarlılıklarından yakalanması başka bir şey, bunun fabrika çalışmasının tek biçimi haline getirilmesi başka bir şeydir. Tek yanlılık burada ortaya çıkmaktadır. Fabrika çalışmasını sendikalaşma ya da sendikal muhalefet örgütlemeye indirgeyen bu tek yanlılık, IV. Kongre'de enine boyuna tartışılarak, aşılması yönünde bir irade ortaya konulmuştur. Sınıfa yönelik propagandayı siyasallaştırmak, sosyalist propagandayı büyütmek gibi net belirlemeler yapılmıştır.

Partinin fabrika çalışması sendikal, kültürel, sosyal, politik ve ideolojik, çok yönlü bir içeriğe sahiptir. Amaç devrimci bir sınıf hareketi geliştirmek olduğuna göre, bu stratejik amaca uygun yaratıcı politik biçim ve araçlar bulunmak durumundadır. Bunun için esas olan tüm sendikal ve demokratik özlemleri de kullanarak fabrikadaki işçinin kendisini sömüren kapitalistine karşı olan bilincini genel olarak tüm kapitalistler sınıfına ve onun devletine karşı yöneltebilmektir.

Parça ile bütün arasındaki ilişkiyi doğru kurmak

Çeşitli parti platformları tarafından dikkat çekildiği üzere, fabrika çalışması asla fabrikada yerleşik güçlerimizin değil, ilgili parti örgütünün öncelikli işidir. Bu demektir ki, fabrikaya yönelik politik çalışma bu organ tarafından planlanacak ve yürütülecektir. Bu ise gerek politikada, gerek örgütlenme ve eylemde fabrika sınırlarını aşan kapsamda bir çalışma demektir. İşaret edilen ekonomizm eğiliminin panzehiri budur.

Fabrikanın yerel örgütün sorumluluğunda bulunması, fabrikanın imkanlarını hem siyasal mücadele ve çalışma, hem de sınıf içerisinde değerlendirmeyi kolaylaştırır. Örneğin eğer stratejik bir fabrikayı tutuyorsak, bu size yakınınızdan başlayarak başka fabrikalara ulaşmanın koşullarını sağlar.

Fabrikada bütünlüklü bir siyasal yaşam kurmak, politikada, örgütlenmede, araçlarda buna uygun bir çeşitliliği gerektirir. Her bir politika, örgüt ve aracın işlevi farklıdır. Ama birbirlerini tamamlar, birinden yoksunluk diğerini güdükleştirir.

Parti birimi dışındaki, sendikal amaçlı komite, eğitim grupları vb. çevre örgütlenmelerin esnek biçimlerde kurulması olmazsa olmazdır. Araçlar konusunda da parti adına seslenmek, popüler ve sosyalist broşürler, materyaller, bülten, sendikal materyaller birbirini tamamlar. Fakat bu araçların farklı işlevlere sahip olması, bunların işlevlerinde mekanik bir sınır çekme sonucunu vermemelidir. Öyle ki çoğu durumda her bir araç benzer gündemleri farklı cephelerden ele alabilirler. Elbette dilleri, kurguları, biçimlerinde farklılıklar olacaktır. Ama böylelikle de birbirlerini tamamlamış olacaklardır.

Kullandığımız araçlar ve onların niteliği fabrika çalışmamızın düzeyinin bir aynasıdır. Bu çalışmayı örgütleyen parti örgütleri hakkında bir fikir verir. Örneğin fabrika bülteni gibi araçlar sık kullanılmıyorsa, bu fabrika çalışmamızın zayıflığının bir göstergesi sayılmalıdır. Yine bölge bültenlerinde ve politik yayın organında işçi mektuplarının azlığı da benzer bir göstergedir.

Dolayısıyla tüm parti örgütleri fabrika çalışmalarının mevcut durumuna bir de bu göstergelerden giderek bakmalıdırlar.

Fabrikada derinleşmek, fabrikaya dayanarak politik alanda büyümek!

III. Kongre'den başlayarak daha güçlü bir şekilde yapılan sınıf eksenli parti vurgusunun gereği, fabrikalarda mevzi tutmak, ama giderek bu mevzilere de dayanarak politik alanda sınıf eksenli bir mücadele odağı haline gelebilmektir.

Bundan öteye ise genel politik süreçlere yönelik müdahalemizi fabrika mevzilerine dayanarak örgütlemektir. Örneğin Haziran Direnişi'nde sınıfın kolektif katılımındaki zayıflık, esas olarak hem sınıfın hem de onun devrimci partisinin zayıflığıdır. Elbette burada sınıfın devrimci partisinin hareket koşulları, sınıfın nesnel koşullarından bağımsız olamaz. Ancak bu böyle olsa da, asıl olan bu yönde bir refleks ve bilincin kazanılmasıdır. Sınıfsal bir eksende davranmak, bulunulan fabrikalarda bu doğrultuda politika yapma çabası içerisinde olmaktır.

İşte bunun için parti örgütleri dönemsel ve güncel politikalarını oluştururken, her durumda planlamalarında fabrikayı esas almalı, fabrikaya uygun özgül politikalar oluşturmalıdırlar. Bu bir parti örgütünün temel sorumlulukları arasındadır. Aynı şekilde fabrikalardaki mevcut örgütler de çalışmalarını, ilgili parti örgütlerinin önerilerini de gözönünde tutarak fabrika merkezli kurmalıdır.

Elbette fabrikada mücadeleyi siyasal bir eksende örgütleme zorunluluğu, fabrika temelini güçlendirmeyi gözden kaçırmaya yol açmamalıdır. Doğru yöntem, stratejik amaçlar konusunda net bir kavrayış, günlük gelişmeler ve taktik alandaki görevleri bu amaca bağlı olarak örebilmektir. Bu ise sabırlı olmayı, bütünü görmeyi, parça ile bütün arasında doğru ve dengeli ilişkiler kurmayı gerektirir.

Parti böylece fabrikaya ayağını sağlam bir biçimde basarak, sınıf kimliğine uygun bir siyasal çalışma ve mücadele tarzı oluşturacaktır.

Öncü-kitle ilişkisi üzerine

Haziran Direnişi, örgütlülük ve bilinç düzeyinde taşıdığı zayıflığa rağmen sokaklara dökülen milyonların devrimci enerjisini ortaya sererken, "bu halktan bir şey olmaz!" anlayışını da yerle bir etti. Öyle ki, bu pratik içinde kitleler, kendilerine öncülük etme iddiasındaki reformist çevreleri hem eylem kapasitesi hem de politik bilinç planında aşan bir devrimci ruh ortaya serdiler.

Bu süreç aynı zamanda komünist hareketin politik tespitleri ile kitle çalışmasında ısrarın önemini ortaya koydu. Zira Haziran günleri aynı zamanda kitleleri kazanmadan, onunla et ve tırnak gibi kaynaşmadan siyasal iktidarın kazanılamayacağı gerçeğini bir kez daha gösterdi. Haziran Direnişi ile birlikte Taksim, Kızılay, Konak gibi yasaklı meydanların zaptedilmesini sağlayan olgu, devrimcilerin harekete yön verme çabaları ile birlikte esas olarak kitlelerin AKP iktidarına karşı biriken öfkesi ve militan-kararlı duruşları idi. Kitlelerle kurulan politik ve örgütsel bağın zayıflığı ise ortaya çıkan bu muazzam enerjiyi sermaye iktidarına yöneltememenin temel nedeni oldu.

Haziran günlerinin gösterdiği bir başka gerçek ise küçük-burjuva hareketlerin kitlelerden kopuk eylem çizgilerinin sonuç üretmekten uzaklığı idi. Direnişin ilk günlerinde kitlelerin devrimcileri de aşan bir irade ve kararlılıkla devletin üzerine yürümesi ve onunla açık çatışmaya girmesinin üzerini kısmen de olsa örttüğü bu olgu, militan sokak hareketinin geri çekilmesi ile birlikte kendisini daha açık hissettirdi.

Gezi Parkı'nın boşaltılmasının ardından kuşkusuz daha sınırlı bir kitlenin katılımıyla ancak geniş kitleleri yeniden sokağa çekmek hedefiyle Taksim'e yeniden çıkma iradesinin sergilendiği militan sokak çatışmaları doğru bir politik hedef ve taktik yönelim iken, harekete geçmeye hazır binlerce emekçinin bulunduğu kimi yerel alanlarda küçük-burjuva radikalizmi bu kitleyi harekete geçirmek yerine devletle dar grup çatışmalarına girmeyi tercih edebildi.

Örneğin Haziran Direnişi'nin ilerleyen günlerinde devlet tarafından kuşatılmış bir emekçi mahallesinde binlerce insan devrimcilerin çağrısına yanıt vererek toplanmış ve devlet güçlerinin üzerine yürüyebilecek bir irade ile beklerken, küçük bir grubun kolluk güçlerine saldırması ile başlayan çatışma ortamı, binlerce insanın eyleme dahil olmasını engelleyebilmiştir.

Kuşkusuz bu tarz tekil örnekler direniş sürecinin geneline maledilemez. Ancak buradan yola çıkarak öncü kuvvet ile kitleler arasındaki ilişkiyi bir kez daha doğru bir zeminde bilince çıkartabilmek bir ihtiyaçtır. Zira politik bir hedeften ziyade bireysel tatmine dayanan dar grup çatışmalarının ve buna zemin hazırlayan küçük-burjuva radikalizminin etkilerini sınırlı bir zeminde de olsa saflarımızda da görmek mümkün.

Öncelikle unutulmaması gereken, devrimin kitlelerin eseri olacağı gerçeğidir. Başka bir ifadeyle, hedef aldığı kitleyi kazanamayan bir politikanın başarıya ulaşma şansı yoktur. Bu açıdan devrim tarihinin toplam deneyimleri ile kendi deneyimlerimiz sayısız veri sunmaktadır.

Ekim Devrimi devrimin kitlelerin eseri olduğu gerçeğinin yalın bir doğrulanmasıdır. Burjuva gericiliği Ekim Devrimi'ni Bolşevik gruba dayanan bir darbe olarak niteleyerek onun özünü karartma çabasına girse de, Ekim Devrimi'nde kitleler muazzam bir devrimci rol oynamıştır. Kışlık Sarayı ele geçirip sosyalist devrimi ilan edenler Bolşeviklerdir ancak onların arkasında toplarını Kışlık Saraya çeviren Kronştad denizcileri, Menşevikler ve Sosyalist Devrimciler gibi akımlardan uzaklaşarak Bolşeviklerin arkasında toplanan Rus halkı ve Bolşevik politikaya ruhunu veren Rus işçi sınıfı vardır. Önlerinde ise, olguları okumaktaki eşsiz dehasıyla, *"Dün erkendi yarın geç. Vakit*

tamam!" diyen Lenin.

Lenin'e olayları bu kadar net bir şekilde değerlendirme olanağını veren ise, sadece devrimin kitlelerin eseri olması konusunda sahip olduğu açık bilinç değil, aynı zamanda kitlelerin ruhunu ve politik yönelimlerini saptama konusundaki çaba ve becerisidir.

Ekim Devrimi'nden farklı bir düzeyi ifade etse de, kitle çalışması ve eylemli süreçlere müdahale çabalarımız üzerinden de bu açıdan biriktirdiğimiz deneyimlerimizden öğrenebiliriz.

Geçtiğimiz yıl bir üniversitede yerel bir sorun üzerinden toplanan öğrenci kitlesine yapılan anlık bir ajitasyon üzerine rektörlük işgalinin gerçekleştirmesi örneklerden biridir.

Geçtiğimiz yıllarda bir metal fabrikasında yaşanan direnişe yaptığımız müdahale üzerinden bu fabrikadaki sendikalaşma süreci ve bu süreçte sendikal bürokrasiye karşı mücadele bir başka örnektir.

Yine bir başka metal fabrikasına müdahalemiz üzerinden anlamlı bir deneyimin sahibiyiz. Bir dizi sorunun yaşandığı ve insanların öfkesinin biriktiği bu fabrikada bir işçinin işten atılmasına karşı açığa çıkan tepki üzerine bir yoldaşımız tezgahların üzerine çıkarak bir ajitasyon konuşması yapmıştır. Bu konuşmanın ardından bir grup işçi üretimi devam ettirme çabasında olan işçiler engellenmiş ve iki günlük bir işgal ve direniş süreci yaşanmıştır. Bu sürecin devamı ise iki yıl sonrasında yaşanan sendikalaşma süreci ve bu kez ülkenin gündemine oturan ikinci işgal olmuştur. Bu ikinci işgalde bir işçinin iki yıl önce yoldaşlarımız işten atılırken dağıttıkları bildiriyi cüzdanından çıkartarak göstermesi, yapılan müdahalenin ne kadar doğru ve yerinde olduğunu göstermesi açısından önemlidir.

Kuşkusuz bu örneklere kendi deneyimlerimiz üzerinden sayısız yeni örnek eklemek mümkün. Bu örneklerin gösterdiği temel gerçeğe baktığımızda ise, tek başına doğru bir politik tutumun ötesinde kitlenin ruh halini okuyabilen, taşıdığı mücadele potansiyeli üzerinden yönlendirebilen bir bakışı görürüz.

Burada *"Kitlelerin geriliklerine mi takılacağız!"* anlayışına yer yoktur. Elbette komünistler sermaye düzenini alaşağı etme bilinci ile birlikte saldırılara karşı koşulsuz bir direnme geleneğinin temsilcisidirler. Devrimci geleneğe ve siyasal çalışmaya dönük her türlü zorbaca girişime karşı kitle mücadelesinin somut seyrine takılmadan en tok yanıtı verirler. Ancak sorun kitlelerin devrimci politikaya kazanılması olduğunda, temel tartışma kitlelerle nasıl bağ kurulacağı üzerine odaklanabilmek durumundadır. Bu ise hedef alınan kitleyi barındırdığı dinamikler ve zayıflıkları ile birlikte çok iyi tanımayı, deyim yerindeyse onun ruhunu okuyabilmeyi ve müdahaleyi de ona göre şekillendirmeyi gerektirmektedir.

Böyle bir bakışa sahip olmadan *"Kitlelerin geriliklerine mi takılacağız!"* söylemi, ilk bakışta kararlı-devrimci bir söylem gibi gözükmekle birlikte, özünde siyasal sınıf kavgasını bilince çıkartamamanın, küçük-burjuva radikalizminin sularında yüzmenin ifadesi olabilir. Bu bakışın bir başka ifadesi ise, örneğin çatışmalı eylem süreçlerini tek başına çatışmanın teknik boyutları üzerinden *"Ne güzel çatıştık!"* söylemi ile değerlendirebilmektir. Kuşkusuz Haziran Direnişi'nin ortaya çıkardığı militan sokak çatışmaları partinin ve her bir yoldaşın kendisini bu açıdan da olgunlaştırmasının zeminini yaratmıştır ve bu açıdan da değerlendirilmelidir. Ancak bu değerlendirme her şeyden önce kitle hareketinin ve mücadelesinin ihtiyaçları çerçevesinde ele alınabilmek durumundadır. Eylemlerin politik hedef ve sonuçlarını gözardı ederek tartışmayı teknik bir boyuta indirgemek, küçük-burjuva radikalizminin bir başka tipik yansımasıdır.

Komünistler hiçbir koşul altında kitlelerden geri bir duruş sergilemeyecekleri gibi onlardan kopmamaya da da özen göstermek durumundadırlar. Deyim yerindeyse, komünistlerin harekete geçen kitle ile aralarına koydukları mesafe onların birkaç adım önünde olmak üzerinden şekillenebilmelidir. Zira kitleler mücadeleye yöneldiklerinde, onları yönlendirebilmek ve daha ileriye çekebilmek buna bağlıdır.

Bu durum, dönemden döneme, yerelden yerele değişebilecek bir olgu olduğu ölçüde, kitlelere nüfuz edebilmiş, onun ruhunu okuyabilen bir taktik esnekliği ve her imkanı en güçlü şekilde değerlendiren bir kitle çalışması seferberliğini gerektirmektedir.

Emekçi kadın çalışmamız ve sosyalist propagandanın önemi

A. Ekin

"Kadın olmadan devrim olmaz, devrim olmadan kadın kurtulmaz!" sloganı devrimci sınıf mücadelesinin başlıca sloganları arasındadır. Emekçi kadınlar mücadeleye çekilmeksizin bir toplumsal devrimin olamayacağını döne döne vurgularız. Dolayısıyla, emekçi kadınları devrimci mücadeleye çekmenin, mücadelenin öznesi haline getirmenin devrimci bir parti için hayati önemi ortadadır. Bunu başarmanın öncelikli koşulu, doğru bir politik çalışma hattı, bunu uygulayacak kadrolar, çalışmanın sürekliliğini sağlayacak örgütsel mekanizmalar ile çalışmanın siyasal içeriğinin ve dilininde de bu amaca uygun bir tarzda şekillendirilebilmesidir.

Emekçi kadın çalışmamız bugün için, partinin yaptığı tüm çubuk bükmelere, kadın sorununda sahip olunan ideolojik açıklığa rağmen istenilen düzeyin oldukça gerisindedir. Bunda, çalışmanın sürekliliğini sağlamada yaşanan örgütsel sorunlar kadar yürütülen çalışmanın içeriği de önemli bir faktördür. Çalışmamız genel propagandadan çıkıp emekçi kadınların kendi sorunlarına devrimci yanıtlar üretebileceğimiz gündelik bir çalışma hattı ve buna dayalı sosyalist propaganda gücü ortaya koymakta zorlanmaktadır. Oysa bugünün Türkiyesi'nde sosyalist propagandanın imkanları her sorunda olduğu gibi kadın sorununda da fazlasıyla artmıştır.

Emekçi kadınları sosyalizm mücadelesine çekmeye, onları devrimcileştirmeye çalışıyoruz. Neden kadınlar sosyalizm için mücadele etmeli, neden devrimcileşmeli, kadınların sorunu neden bu sistem tarafından çözülemez? En basitinden en karmaşığına emekçi kadınların karşı karşıya kaldığı her bir sorunun bu düzenle, onun sınıf ilişkileriyle bağı nedir, sosyalizm bunları nasıl çözecektir? Bu sorunların yanıtlarını her bir tekil sorundan yola çıkarak emekçi kadınlara taşımak çalışmamızın olağan davranış biçimi olmalıdır. Oysa en çok zorlanılan alan halen de budur. Somut sorunlara dayalı çalışmalarımız hem süreklilik sağlayamamakta hem de tekdüze kalmaktadır. Sosyalist propagandamız ise kendini indirgemeci bir içerikten kurtarmakta zorlanmaktadır.

Yaşadığımız topraklarda kadının mücadele etmesi için çok sayıda neden var. Kadının emeği, sosyal yaşamı ve bedeni sürekli saldırı altındadır. Dinci iktidar her yol ve fırsatla kadınlar üzerindeki denetimi artırmakta, öte yandan onun emeğinden ucuz işgücü olarak döne döne faydalanmaktadır. Şiddet, kadın cinayetleri, yoğun emek sömürüsü, yaşam tarzına müdahale vb., kadını mücadeleye çekmek için ciddi imkanlar sunmaktadır.

Haziran Direnişi'ne kadınların katılımının yoğunluğu, gösterdikleri militanlık bu açıdan tesadüf değildir. Üstelik bu direniş kadınların bilincinin gelişimi açısından önemli bir rol oynamış, mücadele kararlılığını artırmıştır. "Bir kere sokaklara çıktık, artık geri dönmeye niyetimiz yok" sloganı bunu anlatmaktadır. Sistemin dört duvara hapsettiği, ev ve çocuk bakımını üstüne yığdığı, medyanın gerici bombardımanına maruz bıraktığı, yaşamının her alanına müdahale ederek aşağıladığı emekçi kadınlar artık yeter demişlerdir. Bu emekçi kadınları devrimci saflara kazanmada ciddi imkanlar sağlamaktadır. Düne kadar zorlandığımız alan kadınların sokağa çekmekti. Bugün kadınlar çeşitli mücadele talepleriyle sokaklara çıkıyorlar. Şimdi önümüzde bu kadınları örgütlemek, henüz çıkmayanları da sokağa çekmek görevi durmaktadır.

Bu imkanları iyi görmeli, doğru sonuçlar çıkarmalı ve hedefli bir biçimde yaklaşmalıyız. Çalışmanın örgütsel ayağı kadar siyasal içeriğini de iyi düşünmeli ve belirlemeliyiz. Bunu yaparken de kadınların gündelik sorunları ile sosyalist propaganda arasında güçlü bağlar kurabilmeliyiz.

Bunu başarmak her şeyden önce gündelik mücadele ile sosyalist propaganda arasındaki ilişkiyi doğru kurmakla mümkündür.

Mücadele ve sosyalist propaganda

Kadın sorununun tarihsel ve sınıfsal bir sorun olduğunun bilinciyle, toplumsal koşullar değişmeksizin kadının kurtuluşunun gerçekleşmeyeceğini döne döne vurgulamalıyız. Ancak bunu her sorun üzerinden temel sınıf ilişkilerini açığa çıkaracak, kadınların yaşadığı sorunlarla sınıf ilişkiler arasında bağ kuracak biçimde yapabilmeliyiz. Bununla da yetinmemeli, kendimizi kapitalizmin teşhiri ile sınırlamadan, sosyalizmin neyi nasıl çözeceğini ortaya koyabilmeliyiz.

Kadınların başlangıçta mücadele atılacağı alan yaşadığı somut sorunlar alanlarıdır. Fabrikasında, mahallesinde, yaşamın diğer alanlarında karşısına çıkan somut sorunlar ve bu sorunlar etrafında şekillenen pratik mücadele süreçleri onları eğitir, saflaştırır ve devrimci mücadeleye çekme imkanları yaratır. Ancak her bir somut sorun kendi içinde ele alındığında bir çözümsüzlük ve umutsuzluk tablosu da yaratır.

Propaganda faaliyeti emekçi kadınların içerisinde bulundukları sorunlar yumağının etrafında dolanıp durmaktan sıyırmalı, kendi darlıklarını kırmaya hizmet etmelidir. Bunun için de emekçi kadına sosyal ve siyasal alanda kendine ifade edebileceği bir donanım katmalıdır. Cinsellikten şiddete, emek sömürüsünden ülkedeki herhangi bir siyasal gelişmeye uzanan bir genişlikte ona bir dünya görüşü kazandırmayı hedeflemelidir. Yoksa kendi içinde şu veya bu soruna karşı mücadele çağrısına sıkışmış bir yüzeyselliğin sınırları baştan bellidir.

Çalışmanın bir diğer ayağı ise, gerek çalışmayı yürüten güçlerin sistematik eğitimi gerekse kazanmayı hedeflediğimiz kadınların düzenli eğitimidir. Bugüne kadar yapılan eğitim çalışmaları kadın sorununa bakış üzerine yoğunlaştı. Saflarımızda bu açıdan asgari bilinç açıklığının yaratıldığından hareketle, önümüzdeki dönem eğitim çalışmalarının içeriğini çalışmanın güncel ihtiyaçlarına yanıt verecek tarzda düzenlemek gerekir. Tabii ki bu teorik eğitimin bir kenara bırakılacağı anlamına gelmez. Yapılan eğitimler hem çalışmanın ihtiyaçlarına hem de kadınların bilincinin geliştirilmesine hizmet etmesi açısından özenle irdelenmelidir. Tekdüze, herkese reçete gibi sunulan, bilinç düzeyi farklılığını gözetmeyen kolaycı anlayışlardan uzak durulmalıdır. Özellikle temel organlar ve kadın çalışma birimleri siyasal ve toplumsal gelişmelerin kadınlar ve kadın çalışmamız açısından ne anlama geldiğini incelemeli ve örgütü bu açıdan da donatabilmelidir.

Çalışmada hedef kitleyi iyi tanımak, onun önceliklerini anlayabilmek, bunun için onlarla canlı sosyal, kültürel ve politik bağlar kurmak ve tek düze ajitasyondan kaçınmak önemlidir. Devrim tarihi içinde kadınların örgütlenme mücadelesi ve deneyimlerinin incelenmesi, özellikle Ekim Devrimi öncesi ve sonrası deneyimler çalışmamıza bu açıdan güçlü bir birikim sağlayacaktır.

Araçlar ve propaganda

Kitlelere gitmenin bin bir türlü yöntemi ve aracı vardır. Burada önemli olan aracın hizmet edeceği amaca göre saptanması, içeriğinin buna göre belirlenmesidir. Örneğin okuma alışkanlığının çok zayıf olduğu bir semte döne döne yazılı materyallerle seslenme çabanız fazla bir sonuç yaratmayacaktır.

Kadınlara özgün araçlar çıkarmayı önemsemeli, bunun için kafa yormalıyız. Bu tür araçlar emekçi kadınların özgün sorunlarını saptamak ve onlarla bağ kurmak açısından da ciddi imkanlar yaratacaktır. Kadınlara dönük araçların verimliliği hedef kitlemizin bu araçlara katkısıyla da doğrudan ilişkilidir. Aynı zamanda emekçi kadınların aydınlanması, kendini ifade etmesi ve çalışmanın öznesi haline gelmesi açısından da önemlidir.

Propaganda araçlarımızda halihazırdaki en önemli sorun dildeki darlık ve mekaniklik, temel sorunları popüler bir dille anlatmadaki zorlanmadır. Bunun en temel nedeni emekçi kadın çalışmamızın zayıflığıdır. Canlı bir çalışma hattından beslenemeyen propaganda dili kendini tekdüzelikten kurtaramamaktadır.

Bunun kadar önemli bir diğer sorun ise, özellikle çalışmayı bire bir yürüten güçlerimizin bu alanda yeterli emeği harcamamaları, okuyup araştırmamaları, yeterli yoğunlaşmayı sağlayamamalarıdır.

Bu sorun alanlarına yüklendiğimiz oranda kendini besleyen ve üreten bir çalışmayı örgütlemeyi başarabileceğiz.

Haziran Direnişi ve emekçi kadınların örgütlenmesinin önemi

D. Güneş

Haziran Direnişi eylemli süreç olarak geride kalsa da, anlamlı bir birikim ve deneyim bıraktı. Çok yönlü olarak değerlendirilmesi ve sonuçlar çıkartılması gereken bu süreçte dikkat çeken olgulardan biri kadınların direnişe kitlesel katılımı idi. Fakat daha önemlisi, devletin vahşi terörüne karşın ön saflarda yer aldılar ve direnişe güç katan bir rol oynadılar. Başta Taksim olmak üzere kent meydanlarında ve emekçi semtlerinde gerçekleşen eylemlerde belirgin bir yer tuttular.

Kadınların bu kitlesel ve etkin katılımının yılların birikimi olduğu açıktır. Onyıllardır sermaye sınıfının uyguladığı sosyal yıkım saldırılarından en çok etkilenen kesimlerden biri kadınlar olmuştur. Özellikle AKP iktidarı döneminde kadını bir yandan ucuz işgücü olarak gören, öte yandan her alanda kadının yaşamına müdahale eden politikalar kadınlarda ciddi bir tepkiye yol açmış, bu tepki Haziran Direnişi ile açığa çıkmıştır.

Direnişin en önemli sonuçlarından biri, kadınlar direnişe güç katarken direniş içinde güçlendikleri gerçeğidir. Kendi güçlerinin farkına vardıkları gibi, çifte baskı ve ezilmişlik kıskacında kendilerine biçilen rolü sorgulamaya başlamışlardır. Bu sürecin kadınlar üzerindeki etkisi, buradan açığa çıkan birikim ve olanaklar son derece önemlidir.

Haziran Direnişi, komünistlerin yıllardır kadın sorununa ve kadınların devrim mücadelesinde örgütlenmesi ihtiyacına ilişkin vurgularının önemini tüm somutluğuyla göstermiştir. Bu somut gerçek ışığında emekçi kadın çalışmasını güçlendirme ihtiyacı tüm yakıcılığıyla önümüzde durmaktadır.

Emekçi kadın çalışmamızda zorlanma alanları

Komünistler, siyasal mücadele sahnesine çıktıkları andan itibaren kadın sorununa devrimci bakışı ortaya koydular, kadınların örgütlenmesinin devrimci mücadeledeki kritik önemine işaret ettiler. Sol harekette tasfiyeciliğin yarattığı savrulmanın kadın sorunu üzerinden yansımalarına karşı da güçlü bir ideolojik mücadele yürüttüler. Ancak kadın sorununun kapsamı ve kadınların örgütlenmesi ihtiyacı konusunda tam bir açıklık taşınmasına rağmen, emekçi kadın çalışmasında kimi dönemlerdeki yüklenmeler dışında sistematik ve istikrarlı bir çalışmayı oturtabilmek olanaklı olamadı. Kuşkusuz bu sorun partinin toplam sorunlarından (sınıf ve kitle çalışması, kadro sorunları vb.) bağımsız değildir. Zira, değerlendirmelerimizde de ifade edildiği üzere, kadın çalışması sınıf çalışmamızın bir parçası, kadın işçilerin örgütlenmesine yönelik ayağıdır. Sınıfa yönelik ısrarlı çalışmaya rağmen henüz istenen mesafenin alınamaması, kadın çalışmamızı da doğrudan etkilemiştir. Yine, kadın çalışmasını sınıf çalışmasının özgül bir alanı olarak ifade ediyorsak, bu alana özgü politikalar üretmek, bu ihtiyaca yanıt verecek kadro sorunundan bağımsız değildir.

Önümüzdeki süreçte partinin temel sorun alanlarında yaşadığı zorlanmaları aşma çabasında, sorunun emekçi kadınlara dönük boyutu daha özel bir ilginin konusu olabilmelidir. Haziran Direnişi'nin gösterdikleri ve açığa çıkardığı olanaklar, emekçi kadın örgütlenmesine yönelmenin, bu açıdan gerekli irade ve çabayı göstermenin önemini yeterli açıklıkta ortaya koymuştur.

Emekçi kadın çalışmasını güçlendirmek için!

Sürecin gösterdikleri ve geçmiş çalışmamızın deneyimleri ışığında emekçi kadın çalışmamızı güçlendirmek çerçevesinde birkaç

noktanın altını çizmek istiyoruz:

Birincisi, çalışmamızın sınıfsal yönüdür. Haziran Direnişi'nde çok değişik kesimlerden onbinlerce kadın sokaklara çıkmışlardır. Eylemli süreç içinde sınıf devrimcileri ağırlıklı olarak emekçi semtlerindeki kadınlarla buluşmuşlardır. Bunların bir kısmı çalışıyor olsa da, eylemli süreçte sınıfsal kimlikleri ile öne çıkmamışlar, AKP'nin politikalarına karşıtlık üzerinden alanları dolduran kadın kitlesinin içinde yer almışlardır. Bu süreçte dört duvar arasına hapsolan ev kadınları da sokaklarla çıkmışlar, kabuklarını tam olarak kıramasalar da bilinç planında belli bir değişim yaşamışlardır.

Dolayısıyla, emekçi kadın çalışmamız çerçevesinde, emekçi semtlerinde bir değişim süreci yaşayan, politikleşen kadınları kucaklamak gibi bir bakışımız olması gerektiği gibi, bu hiçbir şekilde çalışmanın sınıfsal yönünü, işçi kadınlara yönelik çalışmanın belirleyici önemini karartmamalıdır. Asli olan işçi kadınların örgütlenmesidir, işçi kadınlara yönelimdir.

İkincisi, emekçi kadın çalışmamızı, çalışma tarzı sorunlarımızın ışığında ele almak gerekmektedir. Partimiz son yıllarda döne döne sınıf ve kitle çalışmasının sorunlarını ele almış, partinin yaşadığı darlığı aşabilmek için çalışma tarzı sorunlarına çubuk bükmüştür. Çalışma tarzı sorunları tüm çalışma alanlarımızı kesmekte, kadın çalışmasını da bu açıdan sağlanan açıklıklar çerçevesinde ele almak gerekmektedir.

Geçmiş dönemde yürütülen emekçi kadın çalışması ya emekçi kadınları ilgilendiren kimi gündemler ekseninde yoğunlaşan çalışmalar ya da kimi etkinliklere endeksli biçimde gerçekleşmiş, sorasında bir boşluk yaşanabilmiştir.

Oysa, çalışmada mesafe alabilmek için öncelikli olarak, kadınları doğrudan ilgilendiren her türlü gelişme karşısında tutum alabilmek ve gündelik bir müdahale tarzını oturtabilmek gerekmektedir. Örneğin, kadın istihdam paketi, kadın işçilerin gündelik olarak yaşadığı sorunlar, kadınların cinsel kimliklerine yönelik saldırılar, gericiliğin kadınlar üzerindeki etkileri vb., gündelik müdahalelerin konusu olabilmelidir. Elbette bu işçi sınıfını ilgilendiren diğer sorunların önemini azaltmamakta, beraberinde etkin bir tarzda ele alınmasını gerektirmektedir.

Yanı sıra, kadınlara yönelik sosyalist propaganda da çalışmanın temel bir öğesi olabilmelidir. Haziran Direnişi'yle birlikte kadınların bu sistemin çözümsüzlüğünü daha net gördükleri, yaşamın değişebileceğine dair umutlarının tazelendiği bir süreçte, sosyalist propagandaya daha açık hale geldikleri unutulmamalıdır.

En önemlisi de, politik hedefleri net, somut plan ve programlara dayalı, her türlü aracı etkin bir şekilde kullanabilen sürekli ve sistemli bir çalışma ile emekçi kadın çalışmasında mesafe almak, sürecin açığa çıkardığı imkanları değerlendirmek olanaklı olabilir.

Üçüncüsü, etkin bir kadın çalışması bir ekip ve kadro sorunudur. Sistemli bir emekçi kadın çalışması, alana yönelim sağlayan, özgül politikaları üretebilen, bu alanda yoğunlaşabilen kadrolarla yürütülebilir.

Bu açıdan sorumluluk öncelikle yerel örgütlere düşmektedir. Emekçi kadın çalışmasının önemi konusunda sağlanacak tam bir açıklıkla birlikte alana özgü politikaların üretilebilmesi, çalışmanın bizzat yerel örgütlerimiz tarafından sağlanan politik açıklıkla yürütülmesi, politik hattının, yönelimlerinin bizzat yerel örgütlerimiz tarafından çizilmesi ve buna yatkın kadroların bu alana yönlendirilmesi gerekmektedir. Ancak yerel örgütlerimizin doğrudan müdahalesiyle oluşturulan ekipler/komisyonlarla çalışmayı güvencelemek, süreç içinde yaratılmış imkanları toparlayabilmek, çalışmayı daha ileri düzeyde örgütleyebilmek başarılabilir

Sonuç olarak komünistler Haziran Direnişi'nin yarattığı birikimi ileriye taşıyabilmek için her alanda olduğu gibi emekçi kadın çalışmasında da yeni bir dönemi açma sorumluluğu ile karşı karşıyadır. Tüm sınırlılıklarına rağmen Haziran Direnişi, "Kadın olmadan devrim olmaz, devrim olmadan kadın kurtulmaz!" şiarının ne denli güncel olduğunu bir kez daha ortaya koymuştur.

Liseli gençlik içinde odak olma sorumluluğu

Y. Demir

Haziran Direnişi'nin aynasında liseli gençlik ile komünistlerin bu alanda yürüttükleri çalışmanın sorunlarını ortaya koymak, bunun ışığında önümüzdeki dönemde liseli gençlik çalışmamızı büyütüp geliştirmenin olanaklarını tartışmak, politik-örgütsel açıdan hedefli ve sistemli bir çalışma yürütebilmek açısından önemli. Zira, sorunlarını, eksiklik ve zaaflarını göremeyen bir çalışma günlük gelişmelerin peşinden sürüklenir ve kalıcı kazanımlar yaratamaz.

Haziran Direnişi toplumun önemli bir kesimine büyük bir güven verdi. Ancak bu sürecin genelde gençlik, özelde liseli gençlik hareketine uzun vadede sağladığı kazanımların ayrı bir önemi var. Bugün hareket bir geriye çekiliş yaşamış olsa da, yerellerde yürüttüğümüz çalışmalardan yansıyanlar farklı bir döneme girdiğimize işaret ediyor.

Milyonların sokaklara aktığı bu süreçte liseli gençlik de eylemlere katılımıyla öne çıkmıştır. Taksim Meydanı'nın günler boyunca işgal edildiği Haziran Direnişi'nde binlerce liseli alanlara inmiştir. Bu eylemsel sürece dahil oluşta liseli gençlik örgütlerinin etki ve yönlendirmesi çok zayıftır.

Haziran Direnişi liseli gençliğin apolitizasyon sorununa büyük bir darbe vurmuştur. Liseli gençlik hareketi cephesinden sürecin en önemli kazanımlarından biri bu olmuştur. AKP karşıtlığı öne çıksa da, bir eşiğin aşılması açısından bu önemlidir.

Diğer yandan, Haziran Direnişi ile ilgili yaptığımız değerlendirmelerde, önümüzdeki sürece ilişkin ortaya koyduğumuz "Daha fazla örgüt, daha fazla siyaset" vurgusu, liseli gençliğin mücadele saflarına akıtılması açısından da önem taşımaktadır. Liseli gençlik hareketini geliştirmek için çalışmamızın zayıflıklarımızı bu açıdan döne döne irdelemeliyiz. Bu çerçevede, IV. Kongre'nin ardından yayınlanan, liseli gençlik çalışmamızın sorunlarının ele alındığı değerlendirmede, liseli gençlik hareketinin güncel tablosu üzerine söylenenler bugün de geçerliliğini korumaktadır:

"Liseli gençlik hareketi bunun dışında varlığını karakteristik biçimde 1 Mayıs gibi politik eylemler vesilesiyle ortaya koyabiliyor. Bunun dışında zaman zaman paralı eğitim uygulamalarına karşı politik öznelerin başını çektiği eylem süreçlerine tanık oluyoruz. Ancak bunların da yaygın ve süreklileşen bir düzey kazandığını söylemek zor. Ama liseli gençliğin nesnel dinamikleri politik bakımdan enerjik ve yüzü devrime dönük güçler çıkarmaya devam ediyor. Bağımsız liseli örgütlenmeler olmasa da, liseli gençlik kendisini siyasal aidiyetler-kimlikler üzerinden ortaya koyuyor. Genel olarak devrimci hareketin toplum düzeyinde etkili olmamasına karşın devrimci özlemler ve arayışlar, alandaki ciddi engellere rağmen canlılığını koruyor. Bu nedenle sistemli, kararlı bir politik yönelim bu alanda karşılık bulmakta zorlanmıyor. Bunun için geçtiğimiz yılla aynı düzeyde olmasa da liseli gençlik grupları önemli bir devrimci dinamik olarak varlığını sürdürüyor."

Liseli gençlik çalışmasına müdahale!

Son bir yıllık süreçte üzerine parmak basılan sorunların üzerine gidilmiş ve liseli gençlik çalışmamıza birçok açıdan anlamlı müdahalelerde bulunulmuştur.

Bu müdahalelerden biri, liseli gençlik yayınının amacına uygun bir şekilde ve düzenli olarak çıkmasını sağlamak olmuştur. Liseli

gençliğin eğitim alanıyla ilgili gündemlerinin yanısıra siyasal gelişmeleri de yer yer popüler biçimde işleyen yayın bu süreçte yapılan müdahalenin ürünüdür. Bu, gençlik kitlelerinin büyük bir yaratıcılıkla dahil olduğu Haziran Direnişi'nin kazanımlarını taşımak ve liseli gençliğin sesi olmak açısından önemlidir. Bu süreçte alana yönelik materyallerdeki zenginlik de liseli gençlik kitlesine seslenme açısından etkili olmuştur. Kısa ve özlü anlatımlar liseli gençliğin ilgisini daha çok çekmekte, söyleneceklerin net bir biçimde ifade edilmesi, verilmesi gereken düşüncenin daha kolay alınmasını sağlamaktadır.

Yayın cephesinden katedilen bu mesafe çeşitli yerellerde bir süredir atıl durumda olan liseli gençlik çalışmamıza ivme kazandırmıştır.

Öte yandan, yine aynı değerlendirmemizde ifade edilen, *"bölge çalışmalarının örgütsel güç ve imkanlarına dayanarak seçilmiş liselere yüklenme"* ve *"bunu diğer işler içerisinde yapılan bir iş olmaktan çıkarıp, bağımsız-özel bir sorumluluk alanı haline getirme"* hedefi ile "*parti örgütlerinde liseli çalışmasıyla ilgili özel görevlendirmeler yapılması"*, geçtiğimiz bir yıllık süreçte partinin bu alandaki zayıflıklarını gidermesi açısından oldukça anlamlı adımlar olmuştur. Kuşkusuz henüz ilk adımlar atılmıştır ve hızlandırılması büyük bir önem taşımaktadır.

Liseli gençlik içerisinde devrimci odak olmak!

Atılan adımların ardından yeni dönemde bizleri bekleyen temel görev, bu alandaki yoğunlaşmanın somut kazanımlarla beslenmesidir. Bu doğrultuda mesafe alabilmek ise liseliler birliğini liseli gençlik kitleleri içerisinde bir devrimci odak haline getirmekten geçmektedir. Yeni güçlere ulaştığımız alanlardaki başarının gerisinde sistemli bir faaliyet olsa da, liseli çalışmasına asıl ivme kazandıracak olan, birliğe devrimci bir ruh ve kimlik kazandırmaktır.

Kimi liseli gençlik örgütlerinin legalist-reformist çizgilerine rağmen nispeten ilerleme sağlamalarının arkasında yatan en önemli neden sistemli ve enerjik bir çalışmadır. Dolayısıyla yoğun bir faaliyet temposuyla politik gündemler üzerinden liseli gençliğe seslenmek büyük bir önem taşımaktadır. Dinci-gerici AKP'nin toplumu gericileştirme hedefleri, emperyalist savaş ve saldırganlık, eşitsiz sınav ve eğitim sistemi, dershaneler sorunu vb., vb., gündem başlıkları liseli gençliğe düzenli biçimde taşınmalı ve etkili bir teşhir faaliyeti yürütülmelidir. Yanısıra, liseli gençliğin ileri ve politikaya nispeten daha yakın unsurlarının ilgi gösterdiği gençliğin devrimci mücadelesi ve onun önderleri de propaganda faaliyetimizde önemli bir yer tutabilmelidir. Birçok liseli Deniz Gezmiş, Mahir Çayan gibi devrimci önderler üzerinden mücadeleye sempati beslemektedir. Bu ilgiyi örgütlü bir yönelime çevirebilmeliyiz.

Kendi güçlerini yaratmak!..

Liseli gençlik çalışmamızın önündeki bir diğer önemli sorun ise, dar sınırlara hapsolmuş çalışma tarzıdır. Artık bunu geride bırakmalı, liseli gençlik kitleleriyle daha yoğun temas edebileceğimiz bir çalışma tarzını oturtmalıyız. Bu alanda çeşitli adımlar atılsa da, çalışmanın ihtiyaçlarını kavrayış planında hala da zayıflıklarla yüzyüzeyiz. Bir çalışma alanında yüzlerce bildirinin hedef liselere dağıtılması yerine sınırlı "elden dağıtım"ın tercih edilmesi bunun örneklerden birisidir.

Liseli gençlik çalışmamızın geleceğini ilgilendiren en önemli nokta ise, çalışmanın kendi güçlerini yaratması ve yayın faaliyetinden pratik işlere kadar liseli güçlerin görev ve inisiyatif aldığı bir faaliyet düzeyinin yakalanabilmesidir. Çalışmanın koordine edilmesi ve liseli güçlerinin çalışmayı omuzlayacak bir konuma getirilmesi açısından belli bir mesafe alınsa da, bu henüz yeterli düzeye ulaşabilmiş değildir. Önümüzdeki dönemin temel görevlerinden biri liseli güçlerinin öne çıkmasını sağlayacak bir tarzda çalışmayı örgütlemektir. Bu açıdan yerellerde liseli güçleriyle yürütülecek eğitim çalışmaları önem taşımaktadır.

Liseli gençlik çalışmamızın zayıflıklarını aşmak için yeterli deneyim ve birikime sahip olmamız önemli bir imkandır. Geriye büyük bir enerji ve motivasyonla günün görevlerine yüklenmek kalıyor.

yolunu partimiz gösterebilir. Partimizin IV. Kongre'sinde yükselttiği "Her alanda devrime hazırlanıyoruz!" şiarı tam da bu iddianın ifadesidir.

Partimiz bugünün Türkiye'sinde Deniz, Mahir ve İbrahim'lerin açtığı devrim bayrağını tüm cephelerde tam bir tutarlılık ve kararlılıkla taşıyan, bunu devrim tarihimizin tüm kazanımlarını kucaklama ve yeni bir düzeyde yaşatma tutumu ve pratiği ile birleştiren gerçek bir devrimci sınıf partisidir. TKİP kendini önceleyen bütün bir devrimci birikimi özümseyen ve aşan, böylece sınıf devrimciliği çizgisine sağlam bir biçimde oturan, ilk kez olarak devrimci teoriyi, devrimci programı, devrimci taktiği, devrimci örgütü ve devrimci moral değerleri birleştiren, en önemlisi de tüm bunları devrimci sınıfın bağrında maddi bir güce dönüştüren bir partidir.

TKİP yirmi beş yılın sınavından alnının akıyla geçmiş bir partidir. Sahip olduğu nitelikleri şahsında, her zamankinden daha güçlü ve yarının fırtınalı günlerine her zamankinden daha hazırlıklıdır.

Kardeşler!

Devrimci bir sınıf partisi ancak ve ancak sınıfa ve emekçilere yaslanarak var olabilir. Mücadelesini de ancak ve ancak sınıf ve emekçi kitlelerin desteği ile sürdürebilir. Devrimci parti ve devrimci sınıf etle tırnak gibidir, birbirinden kopartılamaz. Nitekim partimiz bugüne dek sınıfla içiçe olmuş, sadece politik ve moral açıdan değil, maddi açıdan da işçi ve emekçilere dayanmıştır. Bu, bundan sonra da böyle olacaktır. Bağış kampanyamızın hedefi de budur.

Bir kez daha, yurtdışındaki işçi ve emekçi kardeşlerimizi, her kuruşu devrim ve sosyalizm mücadelesini büyütmek ve zafere ulaştırmak için harcanmak üzere, başlatmış bulunduğumuz bağış kampanyasına katılmaya, yoldaşlarımızı, tüm taraftar ve sempatizanlarımızı ise kampanyamızın tam başarısı için devrimci seferberliği büyütmeye çağırıyoruz.

Yaşasın Türkiye Komünist İşçi Partisi!
Yaşasın proletarya devrimi ve sosyalizm!

TKİP Yurtdışı Örgütü
Aralık 2013

Gençlik hareketi ve...

(Baştarafı s.19'da)

devrimci partiye kazanılmadan gereğince başarılamayacaktır.

Genç komünistler, güncel ve dönemsel sorumluluklarına herşeyden önce buradan bakmakta, gençlik içerisinde güç olma ve gençliği partili mücadeleye kazanma hedefi ile gençlik hareketini ileriye doğru taşıma görevini bir arada ele almaktadırlar. Halihazırda yürütülen politik gençlik örgütü tartışmaları da, bu diyalektik bağ gözetilerek sürdürülmekte, bir yandan hareketin ihtiyaçlarına yanıt aranmakta, öte yandan gençliğin en diri, en kararlı, en devrimci unsurlarını parti saflarına kazanmanın yol ve yöntemlerine yoğunlaşılmaktadır.

Gençlik hareketinin bugünkü düzeyi üzerinden açığa çıkan olanakları kucaklamak!.. İşte genç komünistler bütün bir dikkatini bu hedef doğrultusunda yoğunlaştırmalıdır. Halihazırda süren politik gençlik örgütü tartışmaları da, öncelikle bu temelde ve gençliğin devrimci birliğini var etme bakışı ile ele alınmalıdır. Elbette bunun kendisi bir süreç ve olgunlaşma işidir. Fakat bu hiç de yıllara yayılan bir dönem üzerinden ele alınmamalıdır. Bu gerçekliği Haziran Direnişi yeterli açıklıkta gözler önüne sermiştir.

Devrim için devrimci seferberliği büyütelim!

Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde çalışan işçi ve emekçi kardeşlerimize!..

Partimizin Yurtdışı Örgütü olarak gelenekselleştirdiğimiz bağış kampanyasını başlatmış bulunuyoruz. Bu yılki kampanyamızı dünya ölçüsünde sarsıcı gelişmelerin yaşandığı bir süreçte sürdürüyoruz. Geçen yıldan farklı olarak, dünya ölçüsündeki sarsıcı gelişmelere bu yıl Türkiye'de patlak veren Haziran Direnişi de eklenmiş bulunuyor.

Partimiz uzun bir süredir bu sarsıntıların gelecekteki daha büyük patlamaların ilk habercisi olduğunu belirtiyor ve bundan hareketle, geleceğe her alanda ve her bakımdan hazırlıklı olmanın yaşamsal önemine dikkat çekiyor.

İşçiler, emekçiler!

Bugün kapitalist dünya sistemi çok yönlü bir bunalımın pençesinde kıvranmaktadır. Bu bunalım siyasal, sosyal, kültürel ve ekolojik çok yönlü ve çok boyutlu bir bunalımdır. Bunları sistemin bünyesindeki hegemonya bunalımı tamamlamaktadır.

20. yüzyıl tarihinden çok iyi biliyoruz ki, kapitalist dünya sisteminin çok yönlü bunalımı, mutlaka beraberinde tırmanan bir militarizmi, çılgınlık derecesinde bir silahlanma yarışını ve birbirini izleyen gerici savaşları getirir. Nitekim günümüz dünyasının bir öteki temel gerçeği de bunlardan oluşmaktadır. Militarizm bir kez daha çığırından çıkmıştır. Büyük emperyalist devletler arasında hummalı bir silahlanma yarışı var. Bunları, birbirini izleyen ve giderek de olağanlaşan emperyalist müdahaleler, savaşlar ve işgaller serisi tamamlamaktadır. Kısacası, insanlık yeni bir bunalımlar ve savaşlar dönemine girmiş bulunuyor. Gelinen yerde bu konuda artık hiçbir tartışma yoktur.

Öte yandan, bilimsel bakış ve tarihsel deneyim bize, kapitalist sistemi çok yönlü bunalımlara ve savaşlara sürükleyen dinamiklere, devrimleri hazırlayan dinamiklerin eşlik ettiğini göstermiştir. Yine böyle olacaktır. Partimiz, dünya olaylarının gerisindeki dinamikler ve olayların gelişme seyrinden hareketle, toplumsal devrimlerin habercisi bu sarsıntıların çoğalacağını ve gitgide yayılacağını, bunalımlar ve savaşları mutlaka devrimlerin izleyeceğini ileri sürmektedir.

İnsanlık aynı zamanda adım adım yeni devrimlere doğru ilerlemektedir. Dünyanın dört bir yanında işçi sınıfı, emekçiler ve ezilen halklar yeni bir ruhla ayağa kalkıyor, çözüm arayışlarına yöneliyor, kapitalist barbarlıktan kurtuluşun yolunu arıyor. Türkiye'de işçi sınıfı ve emekçilerin bu çözüm arayışlarına partimiz yanıt verebilir, gerçek kurtuluşun

(Devamı s.31'de)